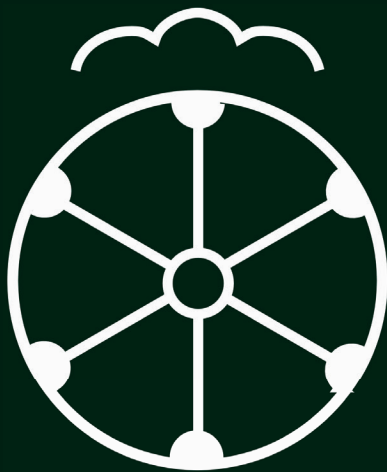

Polski Związek
Hodowców Koni

PROGRAM HODOWLI

KONI RASY ŚLĄSKIEJ

Opracowanie:

1. Komisja Księgi Stadnej koni rasy śląskiej
2. Biuro Polskiego Związku Hodowców Koni

WARSZAWA 2020

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Cel hodowlany	4
3. Wzorzec rasy.....	4
4. Obszar geograficzny realizacji programu.....	6
5. System identyfikacji.....	6
6. System ewidencjonowania rodowodów	6
7. Regulamin wpisu do ksiąg stadnych	6
8. Tryb i sposób wpisu do ksiąg stadnych.....	12
9. Rozród.....	15
10. Zasady uczestnictwa w programie.....	16
11. Metody służące realizacji celów programu w zakresie selekcji i hodowli.....	17
12. Ocena efektywności działania programu	22
Załącznik nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej.....	23
Załącznik nr 2. Zasady kategoryzacji ogierów.....	44
Załącznik nr 3. Zasady kategoryzacji klaczy	46
Załącznik nr 4. Wskaźniki liczbowe pogłowia koni hodowlanych	48
Załącznik nr 5. Wykaz podmiotów, którym PZHK zleca zadania	50
Załącznik nr 6. Przepisy antydopingowe	53

1. WPROWADZENIE

Po drugiej wojnie światowej na terenach Śląska pozostało dużo dobrych koni śląskich pochodzących w liniach żeńskich od miejscowych szlacheckich klaczy i po ogierach oldenburskich i wschodniofryzyjskich. W okresie powojennym importy ogierów oldenburskich pozwoliły na zachowanie i utrwalenie pożądanego typu koni rasy śląskiej. Miejscowe warunki i zamięszanie hodowców oraz użytkowanie robocze w rolnictwie zapewniły tej rasie przetrwanie na terenie Dolnego i Górnego Śląska, a nawet rozprzestrzenienie jej na tereny południowo-wschodniej Polski.

Wyselekcjonowany materiał żeński zgromadzony w stadninach państwowych oraz męski w SO Koźle i Książ gwarantował pewną stabilność i pożądane oddziaływanie na hodowlę terenową. Racjonalne stosowanie dolewu pełnej krwi angielskiej podnosiło przydatność sportową przy jednoczesnym zachowaniu pożądanego starego typu konia śląskiego, który zaginął w Oldenburgu - ojczyźnie protoplastów tej rasy. Obecnie obserwuje się zainteresowanie w Danii, Holandii i Niemczech odtworzeniem tej rasy koni. W tym fakcie można upatrywać szans na zwiększenie opłacalności hodowli poprzez sprzedaż materiału zarodowego.

Konie śląskie poza właściwym dla nich biotopem były utrzymywane w województwach południowo-wschodnich, gdzie zostały wprowadzone w latach siedemdziesiątych dla zwiększenia kalibru hodowanych tam koni. Krzyżowanie ogierów śląskich z tamtejszymi klaczami (również małopolskimi) nie przyniosło pożądanego efektów. Co prawda zwiększyło masę ciała potomstwa, a przez to ich przydatność do eksportu rzeźnego, osłabiło jednak inne, pożądane cechy konia małopolskiego. W czystości rasy w dalszym ciągu konie te utrzymywane są na Górnym i Dolnym Śląsku w dużych prywatnych gospodarstwach mogących zapewnić właściwe żywienie i odchów młodzieży. Stado Ogierów Książ z ogierami i matkami stadnymi w stadninie działającej przy stadzie, jest cennym obiektem dla hodowców i centrum hodowlanym oddziałującym na populację koni rasy śląskiej. Obserwuje się coraz większą popularność tej rasy w innych regionach Polski.

Wielkość populacji aktywnej koni rasy śląskiej jest mała, liczy w ostatnich latach (2017) około 1700 klaczy i 250 ogierów. Należy jednak pamiętać, że wcześniej obowiązujące warunki wpisu koni do ksiąg hodowlanych zezwalały na obecność w rodowodzie koni tej rasy innych ras półkrwi. Mimo, iż obecny regulamin wpisu zakłada, że do księgi koni śląskich są wpisywane jedynie konie pochodzące od przodków ras: śląskiej, oldenburskiej w starym typie, schweres warmblut i pełnej krwi angielskiej, konie nie odpowiadające nowym wymogom rodowodowym, a wpisane w latach

ubiegłych do księgi śląskiej, zachowują ten wpis. Również potomstwo tych koni, po spełnieniu pozostałych wymogów, otrzymuje prawo wpisu do księgi koni rasy śląskiej.

W 2014 r. zamknięto księgę stadną dla potomstwa pochodzącego od klaczy bez udokumentowanego pochodzenia.

Prowadzenie hodowli w tak małej populacji może spowodować ograniczenie puli genów. Poza Polską, mającą niewątpliwie największe pogłowie tej rasy, niewielkie liczby tych koni są utrzymywane przez hodowców w Niemczech, Danii i Holandii. Dlatego też należałoby zagranicznym organizacjom hodowlanym zrzeszającym miłośników koni tej rasy zaproponować współpracę, gdyż przy tak małej populacji jest ona niezbędna dla umożliwienia wymiany materiału genetycznego.

2. CEL HODOWLANY

2.1. Program hodowli koni rasy śląskiej ma na celu:

- 2.1.1. zachowanie rasy śląskiej, w szczególności poprzez utrzymanie w czystości rasy pewnej populacji koni śląskich dla zachowania różnorodności biologicznej oraz ochronienie wytworu kultury materialnej, jakim bez wątpienia są konie tej rasy;
- 2.1.2. doskonalenie cech związanych z użytkowaniem wierzchowym i zaprzęgowym, poprzez zwiększenie dolewu pełnej krwi angielskiej w celu produkcji koni sportowych.

3. WZORZEC RASY

Praca hodowlana nad końmi rasy śląskiej skupia się nad zachowaniem starego typu konia śląskiego, o dużych ramach wpisanego w prostokąt, o harmonijnej budowie ciała, z dosyć ciężką, kościstą głową o dopuszczonym garbonosym profilu (profil szczupaczy niepożądany), oko żywe, wyraziste, uszy niezbyt małe, proporcjonalne do głowy, ganasze wyraziste i szerokie.

Szyja długa, mocno umięśniona, może być prosta (jelenia niepożądana), kłoda mocna, dopuszcza się brak wyrazistego kłębu, z mocnym grzbietem i dobrze związanymi lędźwiami, nerka

proporcjonalnie długa, zad szeroki łagodnie skośny lub prosty, dobrze umięśniony z niezbyt niską nasadą ogona (rozłupany niepożądany).

Klatka piersiowa szeroka i głęboka (niepożądana kogucia), łopatka dobrze umięśniona, pożądana ukośna, kłoda niepodkasana z łagodnie wklęsłą słabizną. Konstytucja mocna.

Kończyny prawidłowo skątowane, szerokie nadpęcia, stawy suche (lekka szpotawość dopuszczona, postawa francuska niepożądana). Kopyta proporcjonalne do masy ciała.

Ruch: stęp 4-taktowy, energiczny i obszerny; kłus 2-taktowy, aktywny, obszerny i elastyczny.

Jednocześnie u koni z dolewem pełnej krwi angielskiej dopuszcza się większą szlachetność, zwłaszcza głowy, dłuższą i wyniosłą szyję. Konstytucja takiego konia powinna być sucha, a typ sportowy.

3.1. Wzorzec biometryczny rasy

Wymiary pożądane w wieku ok. 2,5 roku:

3.1.1. Klacze:	wysokość w kłębie	158 – 168 cm,
	obwód klatki piersiowej	185 – 210 cm,
	obwód nadpęcia	wymagane min. 21,5 cm,

Klaczki odbiegające od podanych wyżej wymiarów wysokości w kłębie i obwodu klatki piersiowej będą miały obniżoną ocenę za typ.

3.1.2. Ogiery:	wysokość w kłębie	160 – 170 cm,
	obwód klatki piersiowej	190 – 210 cm,
	obwód nadpęcia	wymagane min. 22,0 cm.

Ogiery odbiegające od podanych wyżej wymiarów nie kwalifikują się do wpisu do księgi stadnej.

3.2. Wzorzec umaszczenia rasy

Konie rasy śląskiej powinny być maści gniadej (w różnych odcieniach), karej lub siwej. Inne maści uniemożliwiają wpis do ksiąg ogierów i klaczy (GO, GK, WK).

3.3. W przypadku osobników cennych genetycznie, wyraźnie zwiększających różnorodność genetyczną tej rasy koni, Komisja Księgi Stadnej może odstąpić od niektórych wymogów dotyczących wzorca rasowego, pod warunkiem, że wszystkie inne wymagania związane z wpisem do sekcji głównej ksiąg klaczy lub ogierów są spełnione.

4. OBSZAR GEOGRAFICZNY REALIZACJI PROGRAMU

4.1. Program hodowli koni rasy śląskiej realizowany jest na terytorium Polski.

5. SYSTEM IDENTYFIKACJI

5.1. Do celów wpisu do księgi hodowlanej źrebię musi zostać zidentyfikowane zgodnie z obowiązującymi przepisami Unii Europejskiej oraz **przepisami krajowymi**.

5.2. W przypadku źrebiąt identyfikowanych nie później niż 12 miesięcy od daty urodzenia, przed opuszczeniem na stałe gospodarstwa urodzenia, właściciel źrebięcia musi przedstawić „Świadectwo pokrycia klaczy” lub wynik badania markerów genetycznych DNA potwierdzający pochodzenie po wskazanych rodzicach.

5.3. W każdym przypadku przekroczenia ww. terminu identyfikacji lub opuszczenia na stałe gospodarstwa urodzenia bez matki, pochodzenie źrebięcia musi być potwierdzone badaniami markerów genetycznych DNA.

6. SYSTEM EWIDENCJONOWANIA RODOWODÓW

6.1. PZHK prowadzi elektroniczną bazę danych koni. Baza danych zawiera rodowody koni od pierwszego znanego przodka. W dokumentacji hodowlanej podaje się 3 pokolenia przodków, a w dokumentach identyfikacyjnych liczba pokoleń przodków wynosi 4.

7. REGULAMIN WPISU DO KSIĄG STADNYCH

7.1. Zasady wpisu do ksiąg stadnych koni rasy śląskiej

7.1.1. Dla koni rasy śląskiej prowadzi się sekcję główną księgi stadnej oraz sekcję dodatkową księgi stadnej.

7.1.2. Sekcja główna księgi prowadzona jest z podziałem na następujące klasy, wyodrębnione ze względu na płeć:

7.1.2.a. klasa ogierów, zwana dalej księgą główną ogierów (GO);

7.1.2.b. klasa klaczy, zwana dalej księgą główną klaczy (GK).

- 7.1.3. W sekcji głównej księgi stadnej wyróżnia się również klasę podstawową koni (w tym źrebiąt), zwaną dalej księgą główną źrebiąt (GŻ).
- 7.1.4. Sekcja dodatkowa księgi stadnej prowadzona jest z podziałem na następujące klasy:
- 7.1.4.a. klasa klaczy, zwaną dalej księgą wstępną klaczy (WK),
 - 7.1.4.b. klasa koni (w tym źrebiąt), zwaną dalej księgą wstępną źrebiąt (WŻ).
- 7.1.5. Do ksiąg stadnych koni rasy śląskiej (GO, GK, GŻ, WK, WŻ) wpisuje się konie pochodzące od przodków wpisanych do ksiąg koni ras: śląskiej, oldenburskiej w starym typie, schweres warmblut oraz pełnej krwi angielskiej.
- 7.1.6. Do głównych ksiąg stadnych koni rasy śląskiej (GO, GK, GŻ) wpisuje się konie posiadające udokumentowane pochodzenie do trzeciego pokolenia (przodkowie wpisani do ksiąg ogierów, klaczy lub źrebiąt).
- 7.1.7. W wyjątkowych przypadkach Komisja Księgi Stadnej ma prawo podjąć decyzję o wpisie do księgi klaczy lub ogiera pochodzącego od przodka innej rasy, niż wyżej wymienione.
- 7.1.8. W wyjątkowych sytuacjach sprawy sporne rozstrzygane będą zgodnie z regulaminem, o którym mowa w Zał. I, cz. 1 B, pkt. 1 b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. zwanego "rozporządzeniem w sprawie hodowli zwierząt".

7.2. Zasady wpisu do księgi głównej ogierów (GO)

- 7.2.1. Do księgi głównej ogierów (GO) wpisuje się ogiery, które:
- 7.2.1.a. wykazują typ i inne cechy charakterystyczne przyjęte we wzorcu rasy,
 - 7.2.1.b. spełniają przedstawione poniżej warunki rodowodowe:
 - * pochodzą po ogierach wpisanych do księgi głównej ogierów (GO),
 - * pochodzą od klaczy wpisanych do księgi głównej klaczy (GK).Niedopuszczalny jest przodek o nieznanym pochodzeniu w żadnym z trzech pokoleń rodowodu.
 - 7.2.1.c. wykazują się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,
 - 7.2.1.d. ukończyły 30 miesięcy,
 - 7.2.1.e. osiągnęły min. 22,0 cm obwodu nadpęcia,
 - 7.2.1.f. uzyskały w ocenie bonitacyjnej co najmniej 78 pkt.,
 - 7.2.1.g. zostały poddane ocenie liniowej,

- 7.2.1.h. zostały poddane ocenie wartości użytkowej i zaliczyły próbę użytkowości zgodnie z zapisami Załącznika nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej,
 - 7.2.1.i. mają wykonane badanie markerów genetycznych DNA potwierdzające pochodzenie ogiera po wskazanych w rodowodzie rodzicach.
- 7.2.2. Do księgi głównej ogierów (GO) nie mogą być wpisane ogiery, u których stwierdzono:
- 7.2.2.a. obustronną ślepotę **lub** wrodzony brak gałki ocznej,
 - 7.2.2.b. nieprawidłowy zgryz (tzw. karpiołaty lub szczupaczy w nasileniu powodującym całkowity brak kontaktu siekaczy górnych i dolnych),
 - 7.2.2.c. jedno lub obustronne wnętrostwo,
 - 7.2.2.d. szpat kostny,
 - 7.2.2.e. zajęczaka,
 - 7.2.2.f. porażenie krtani, potwierdzone badaniem wykonanym przez lekarza weterynarii wskazanego przez prowadzącego księgę
oraz:
 - 7.2.2.g. ogiery maści innej niż gniada (w różnych odcieniach), kara, siwa,
 - 7.2.2.h. ogiery urodzone w wyniku stanowienia klaczy, która w momencie pokrycia nie ukończyła 30 miesięcy,
 - 7.2.2.i. ogiery urodzone z krycia klaczy blisko spokrewnionymi ogierami (tj. ojcami, synami, braćmi, półbraćmi),
 - 7.2.2.j. ogiery, które uzyskały w ocenie bonitacyjnej mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie kończyn przednich, kończyn tylnych, kopyt lub ruchu. O dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z ww. elementów oceny.

7.3. Zasady wpisu do księgi głównej klaczy (GK)

- 7.3.1. Do księgi głównej klaczy (GK) wpisuje się klacze, które:
- 7.3.1.a. wykazują typ i inne cechy charakterystyczne przyjęte we wzorcu rasy,
 - 7.3.1.b. spełniają przedstawione poniżej warunki rodowodowe:
 - * pochodzą po ogierach wpisanych do księgi głównej ogierów (GO),
 - * pochodzą od klaczy wpisanych do księgi głównej klaczy (GK) lub
 - * **pochodzą od matek i babek lub prababek ze strony matki wpisanych co najmniej do księgi wstępnej klaczy (WK),**

- 7.3.1.c. wykazują się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,
 - 7.3.1.d. ukończyły 30 miesięcy,
 - 7.3.1.e. osiągnęły min. 21,5 cm obwodu nadpęcia,
 - 7.3.1.f. uzyskały w ocenie bonitacyjnej co najmniej 74 pkt. (pożądane jest poddanie klaczy ocenie liniowej),
 - 7.3.1.g. mają określone markery genetyczne DNA, a jeśli urodziły się w wyniku sztucznego unasienniania lub przeniesienia zarodków – potwierdzone pochodzenie po obojgu rodzicach na podstawie badań markerów genetycznych DNA. Jeżeli ojciec i/lub matka klaczy miał(a) wykonane badanie markerów genetycznych DNA, to należy potwierdzić pochodzenie klaczy po wskazanym rodzicu(ach).
- 7.3.2. Do księgi głównej klaczy (GK) nie mogą być wpisane klacze, u których stwierdzono:
- 7.3.2.a. obustronną ślepotę **lub** wrodzony brak gałki ocznej,
 - 7.3.2.b. nieprawidłowy zgryz (tzw. karpiołaty lub szczupaczy w nasileniu powodującym całkowity brak kontaktu siekaczy górnych i dolnych),
 - 7.3.2.c. szpat kostny,
 - 7.3.2.d. zajęczaka,
oraz:
 - 7.3.2.e. klacze maści innej niż gniada (w różnych odcieniach), kara, siwa;
 - 7.3.2.f. klacze urodzone w wyniku stanowienia klaczy, która w momencie pokrycia nie ukończyła 30 miesięcy,
 - 7.3.2.g. klacze urodzone z krycia klaczy blisko spokrewnionymi ogierami (tj. ojcami, synami, braćmi, półbraćmi),
 - 7.3.2.h. klacze, które uzyskały w ocenie bonitacyjnej mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie kończyn przednich, kończyn tylnych, kopyt lub ruchu. O dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z ww. elementów oceny.
- 7.3.3. Klacze wpisywane do księgi głównej klaczy (GK) mogą być poddane ocenie wartości użytkowej, zgodnie z zapisami Załącznika nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej.

7.4. Zasady wpisu do księgi głównej źrebiąt (GŻ)

- 7.4.1. Do księgi głównej źrebiąt (GŻ) wpisuje się konie (w tym źrebięta) spełniające wymagania, o których mowa w Zał. II, cz. I, rozdział I, pkt. 1 rozporządzenia

Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. zwanego "rozporządzeniem w sprawie hodowli zwierząt", tzn.:

- 7.4.1.a. ogierki – spełniają wymagania rodowodowe wymienione w pkt. 7.2.1.b),
 - 7.4.1.b. klaczki – spełniają wymagania rodowodowe wymienione w pkt. 7.3.1.b),
 - 7.4.1.c. są zidentyfikowane zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 5.
- 7.4.2. Konie spełniające ww. wymagania są wpisywane do księgi głównej źrebiąt (GŻ) pod swoimi matkami.
- 7.4.3. Numer UELN (Uniwersalny Przyżyciowy Numer Konia) jest tożsamy z numerem wpisu do księgi głównej źrebiąt (GŻ).

7.5. Zasady wpisu do księgi wstępnej klaczy (WK)

- 7.5.1. Do księgi wstępnej klaczy (WK) wpisuje się klacze, które:
- 7.5.1.a. wykazują typ i inne cechy charakterystyczne przyjęte we wzorcu rasy,
 - 7.5.1.b. spełniają przedstawione poniżej warunki rodowodowe:
 - * pochodzą po ogierach wpisanych do księgi głównej ogierów (GO),
 - * pochodzą od klaczy wpisanych do księgi wstępnej klaczy (WK) rasy śląskiej, a babki mają nieznanе pochodzenie lub
 - * pochodzą od klaczy wpisanych do księgi głównej źrebiąt (GŻ) lub księgi wstępnej źrebiąt (WŻ),
 - 7.5.1.c. wykazują się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,
 - 7.5.1.d. ukończyły 30 miesięcy,
 - 7.5.1.e. osiągnęły min. 21,5 cm obwodu nadpęcia,
 - 7.5.1.f. uzyskały w ocenie bonitacyjnej co najmniej 74 pkt. (pożądane jest poddanie klaczy ocenie liniowej),
 - 7.5.1.g. mają potwierdzone pochodzenie po obojgu rodzicach na podstawie badań markerów genetycznych DNA, jeśli urodziły się w wyniku sztucznego unasienniania lub przeniesienia zarodków. Jeżeli ojciec i/lub matka klaczy miał(a) wykonane badanie markerów genetycznych DNA, to należy potwierdzić pochodzenie klaczy po wskazanym rodzicu(ach).
- 7.5.2. Do księgi wstępnej klaczy (WK) nie mogą być wpisane klacze, u których stwierdzono:
- 7.5.2.a. obustronną ślepotę **lub** wrodzony brak gałki ocznej,
 - 7.5.2.b. nieprawidłowy zgryz (tzw. karpiołaty lub szczupaczy w nasileniu powodującym całkowity brak kontaktu siekaczy górnych i dolnych),

- 7.5.2.c. szpat kostny,
 - 7.5.2.d. zajęczaka,
oraz:
 - 7.5.2.e. klacze maści innej niż gniada (w różnych odcieniach), kara, siwa;
 - 7.5.2.f. klacze urodzone z krycia klaczy blisko spokrewnionymi ogierami (tj. ojcami, synami, braćmi, półbraćmi),
 - 7.5.2.g. klacze, które uzyskały w ocenie bonitacyjnej mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie kończyn przednich, kończyn tylnych, kopyt lub ruchu. O dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z ww. elementów oceny.
- 7.5.3. Klacze wpisywane do księgi wstępnej klaczy (WK) mogą być poddane ocenie wartości użytkowej, zgodnie z zapisami Załącznika nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej.

7.6. Zasady wpisu do księgi wstępnej źrebiąt (WŻ)

- 7.6.1. Do księgi wstępnej źrebiąt (WŻ) wpisuje się klaczki, które:
 - 7.6.1.a. spełniają wymagania rodowodowe wymienione w pkt. 7.5.1.b),
 - 7.6.1.b. są zidentyfikowane zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 5,
 - 7.6.1.c. w ocenie źrebiąt uzyskały min. 12 pkt.
 - 7.6.2. Klaczki spełniające ww. wymagania są wpisywane do księgi wstępnej źrebiąt (WŻ) pod swoimi matkami.
 - 7.6.3. Numer UELN (Uniwersalny Przyżyciowy Numer Konia) jest tożsamy z numerem wpisu do księgi wstępnej źrebiąt (WŻ).
- 7.7. Klacze i ogiery, które wcześniej zostały wpisane do księgi jako źrebięta pod matkami (GŻ), w wieku dorosłym są wpisywane do księgi głównej ogierów (GO) lub księgi głównej klaczy (GK). Klacze, które wcześniej zostały wpisane do księgi jako źrebięta pod matkami (WŻ), w wieku dorosłym są wpisywane do księgi wstępnej klaczy (WK). Konie wpisane zgodnie z programem hodowli, obowiązującym do dnia 31.10.2018 r., do ksiąg stadnych należy obecnie uważać za wpisane do księgi głównej ogierów (GO), do księgi klaczy (GK lub WK) lub księgi źrebiąt (GŻ lub WŻ).
- 7.8. Osobniki takie, uczestnicząc w programie hodowli, służą do doskonalenia koni rasy śląskiej.

8. TRYB I SPOSÓB WPISU DO KSIĄG STADNYCH

- 8.1. Wpisu ogierów i klaczy do ksiąg dokonuje się na wniosek właściciela.
- 8.2. Wpisu ogierów i klaczy do ksiąg dokonuje specjalista posiadający upoważnienie wydane przez prowadzącego księgę.
- 8.3. Ogiery w celu wpisania do księgi ocenia komisja powołana przez prowadzącego księgę.
- 8.4. Przed wpisem konia do księgi GO, GK lub WK należy:
 - 8.4.1. sprawdzić tożsamość konia (identyfikacja) w celu potwierdzenia zgodności danych zawartych w dokumencie identyfikacyjnym, szczególnie numeru wszczepionego transpondera, opisu maści, odmian, innych znaków szczególnych ze stanem faktycznym,
 - 8.4.2. sprawdzić prawidłowość rozwoju konia i stwierdzić brak wad uniemożliwiających wpis do księgi głównej ogierów (GO) oraz ksiąg klaczy (GK, WK), w przypadku wątpliwości właściciel konia jest zobowiązany przedstawić wynik badania wykluczającego chorobę lub wadę, wykonanego przez lekarzy weterynarii wskazanych przez prowadzącego księgę,
 - 8.4.3. wykonać podstawowe pomiary konia,
 - 8.4.4. przeprowadzić ocenę liniową i bonitacyjną,
 - 8.4.5. sprawdzić wynik badania markerów genetycznych DNA,
 - 8.4.6. w przypadku ogierów sprawdzić wynik próby użytkowości,
 - 8.4.7. nadać numer wpisu do właściwej księgi.
- 8.5. Wniosek o wpis do księgi klaczy lub ogiera hodowli zagranicznej bądź o **zweryfikowanie przydatności dawcy nasienia ogiera hodowli zagranicznej do realizacji programu hodowli koni rasy śląskiej** musi zostać złożony przez właściciela do prowadzącego księgę. O dopuszczeniu ogiera do użycia w programie hodowlanym decyduje Komisja Księgi Stadnej. Właściciel jest zobowiązany załączyć do wniosku dokument identyfikacyjny konia wraz z aktualnym świadectwem zootechnicznym.
- 8.6. Dokumentację hodowlaną stanowią:
 - 8.6.1. dokumenty związane z prowadzeniem ksiąg:
 - 8.6.1.a. dokument identyfikacyjny konia,
 - 8.6.1.b. zaświadczenie o wpisie ogiera do księgi głównej ogierów (GO),
 - 8.6.1.c. zaświadczenie o wpisie klaczy do księgi głównej klaczy (GK) lub księgi wstępnej klaczy (WK),

- 8.6.1.d. kartoteka ogiera wpisanego do księgi głównej ogierów (GO), która może być zapisana na informatycznym nośniku danych,
 - 8.6.1.e. kartoteka klaczy wpisanej do księgi głównej klaczy (GK) lub księgi wstępnej klaczy (WK), która może być zapisana na informatycznym nośniku danych,
 - 8.6.1.f. świadectwo zootechniczne.
- 8.6.2. dokumenty związane z rozrodem koni:
- 8.6.2.a. świadectwo pokrycia/zaświadczenie unasienniania klaczy,
 - 8.6.2.b. zaświadczenie o przeniesieniu zarodka,
 - 8.6.2.c. świadectwo zootechniczne.
- 8.6.3. dokumenty wydawane właścicielowi konia:
- 8.6.3.a. świadectwo pokrycia/zaświadczenie unasienniania klaczy,
 - 8.6.3.b. zaświadczenie o przeniesieniu zarodka,
 - 8.6.3.c. dokument identyfikacyjny konia,
 - 8.6.3.d. zaświadczenie o wpisie ogiera do księgi głównej ogierów (GO),
 - 8.6.3.e. zaświadczenie o wpisie klaczy do księgi głównej klaczy (GK) lub księgi wstępnej klaczy (WK),
 - 8.6.3.f. świadectwo zootechniczne.
- 8.7. Księga jest prowadzona systemem kartotekowym. Kartoteka zawiera co najmniej: numer wpisu do księgi ogierów (GO) lub księgi klaczy (GK, WK), rasę, płęć, nazwę konia, datę urodzenia, numer transpondera, maść zasadniczą, wymiary, rodowód, numer badania markerów genetycznych DNA, dane dotyczące hodowcy i właściciela, wyniki oceny wartości użytkowej.
- 8.8. Po dokonaniu wpisu do księgi głównej ogierów (GO) lub księgi klaczy (GK, WK) należy założyć kartotkę i nadać numer księgi. Kartotkę podpisuje specjalista upoważniony przez prowadzącego księgę.
- 8.9. Kartoteki koni muszą być przechowywane w archiwum prowadzącego księgę przez okres minimum 25 lat. Kartoteki mogą być przechowywane na informatycznych nośnikach danych.
- 8.10. Numeracja koni w księgach GO, GK, WK jest oddzielna dla ogierów i klaczy.
- 8.11. Księgi stadne mogą być wydawane drukiem lub w formie elektronicznej.
- 8.12. Podstawowym dokumentem stwierdzającym pochodzenie konia jest dokument identyfikacyjny konia, wydawany przez prowadzącego księgę na podstawie „Zgłoszenia

- koniowatego do rejestru” z załączonym „Świadectwem pokrycia / zaświadczeniem unasienniania klaczy”.
- 8.13. „Świadectwo pokrycia / zaświadczenie unasienniania klaczy” – źródłowy dokument hodowlany – musi być wypełnione zgodnie z obowiązującymi przepisami i zaleceniami prowadzącego księgę.
- 8.14. Zasady wydawania świadectw pokrycia /zaświadczeń unasienniania klaczy:
- 8.14.1. Druki świadectw pokrycia /zaświadczeń unasienniania klaczy wydawane są właścicielowi ogiera/nasienia przez prowadzącego księgę.
- 8.14.2. Oryginał świadectwa pokrycia /zaświadczenia unasienniania klaczy wypełnia właściciel ogiera/dokonujący zabiegu sztucznego unasienniania bezpośrednio po kryciu/unasiennieniu klaczy i przekazuje właścicielowi klaczy odpowiednią część.
- 8.14.3. W przypadku kolejnych pokryć klaczy, właściciel ogiera prowadzący punkt kopulacyjny uzupełnia daty kolejnych skoków na obydwu częściach świadectwa pokrycia klaczy.
- 8.14.4. W przypadku ponownego zabiegu sztucznego unasienniania dokonujący zabiegu każdorazowo wypełnia nowy druk i przekazuje właścicielowi klaczy odpowiednią część.
- 8.14.5. Część świadectwa pokrycia /zaświadczenia unasienniania klaczy przeznaczona dla prowadzącego księgę musi być przekazana prowadzącemu księgę do dnia 15 stycznia roku następującego po sezonie krycia.
- 8.14.6. W przypadku utraty/zagubienia oryginału świadectwa pokrycia /zaświadczenia unasienniania klaczy duplikat wydaje prowadzący księgę /dokonujący zabiegu sztucznego unasienniania. Może być wydany tylko jeden duplikat.
- 8.15. Przy wystawianiu dokumentu identyfikacyjnego konia przyjmuje się zasadę, że pierwsza litera nazwy źrebięcia-klaczki jest taka sama jak pierwsza litera nazwy matki, zaś pierwsza litera nazwy źrebięcia-ogierka jest taka sama jak pierwsza litera nazwy ojca. Nazwy koni rasy śląskiej są dwuczłonowe. Drugi człon nazwy, będący określeniem przynależności źrebięcia do linii męskiej, podawany jest w nawiasie. Nazwa konia nie może powtarzać się wcześniej niż po upływie 20 lat, a nazwy słynnych koni zasłużonych w hodowli i sporcie nie mogą być użyte ponownie.
- 8.16. W przypadku zniszczenia lub zagubienia wydanych właścicielowi dokumentów hodowlanych prowadzący księgę może na pisemny wniosek właściciela wydać duplikat. Zasady wydawania duplikatów dokumentu identyfikacyjnego konia określone są

w odrębnych przepisach, o których mowa w rozdziale V. Informacja o wydaniu duplikatu musi być zamieszczona w bazie danych.

8.17. Badania markerów genetycznych DNA wykonywane są w laboratoriach wskazanych przez prowadzącego księgę. Prowadzący księgę może podjąć decyzję o dofinansowaniu kosztów takiego badania.

8.18. W celu potwierdzenia pochodzenia konia lub jego identyfikacji, prowadzący księgę może zażądać wykonania badań markerów genetycznych, na koszt właściciela, w laboratorium wskazanym przez prowadzącego księgę. W przypadku zgodności pochodzenia prowadzący księgę refunduje właścicielowi koszty badania.

8.19. W przypadku uzasadnionych podejrzeń, prowadzący księgę może nakazać powtórne zbadanie wszystkich koni zgłaszanych do wpisu, związanych z danym przypadkiem. Koszty badań ponosi właściciel konia, a w przypadku zgodności pochodzenia prowadzący księgę refunduje właścicielowi koszty badań.

8.20. Zasady wydawania świadectw zootechnicznych.

8.20.1. Świadectwa zootechniczne wystawia prowadzący księgę.

8.20.2. W zakresie wydawania świadectw zootechnicznych dla nasienia ogierów prowadzący księgę korzysta z odstępstwa przewidzianego w art. 31 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/1012, polegającego na umożliwieniu wydawania świadectw zootechnicznych przez centra pozyskiwania lub przechowywania nasienia określone w załączniku 5.

8.20.3. W zakresie formatu świadectwa zootechnicznego prowadzący księgę korzysta z odstępstw przewidzianych w art. 32 ust. 3 i 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/1012, polegających na umieszczeniu w świadectwie odesłania do strony internetowej zawierającej wyniki oceny wartości użytkowej oraz umieszczaniu informacji o wynikach wartości użytkowej oraz informacji dotyczących ciężarnej samicy w innym dokumencie wydawanym przez prowadzącego księgę.

9. ROZRÓD

9.1. W hodowli koni rasy śląskiej mogą być stosowane następujące techniki rozrodu:

9.1.1. krycie naturalne,

9.1.2. sztuczne unasiennianie nasieniem świeżym, schłodzonym lub mrożonym,

- 9.1.3. przenoszenie zarodków.
- 9.2. Ograniczenia w zakresie wykorzystania zwierząt hodowlanych czystorasowych i ich materiału biologicznego w hodowli koni rasy śląskiej na podstawie art. 21 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/1012 są następujące:
- 9.2.1. w kryciu naturalnym oraz sztucznym unasiennianiu nasieniem świeżym, schłodzonym, mrożonym mogą być użyte ogiery wpisane do księgi głównej ogierów (GO) rasy śląskiej oraz ogiery pełnej krwi angielskiej dopuszczone do doskonalenia koni rasy śląskiej,
- 9.2.2. w technikach rozrodu, o których mowa w pkt. 1, nie mogą być używane:
- 9.2.2.a. ogiery i klacze maści innej niż gniada (w różnych odcieniach), kara, siwa,
 - 9.2.2.b. ogiery i klacze, które nie ukończyły 30 miesięcy,
 - 9.2.2.c. ogiery blisko spokrewnione z krytymi klaczami (tj. ich ojcowie, synowie, bracia, półbracia).
- 9.3. Materiał biologiczny wykorzystywany w sztucznym unasiennianiu oraz przenoszeniu zarodków jest pozyskiwany, produkowany, przetwarzany i przechowywany w centrum pozyskiwania lub przechowywania nasienia lub przez zespół pozyskiwania lub produkcji zarodków zatwierdzony do celów wewnątrzunijnego handlu materiałem biologicznym zgodnie z prawem krajowym i unijnym dotyczącym zdrowia zwierząt.

10. ZASADY UCZESTNICTWA W PROGRAMIE

- 10.1. W programie mogą uczestniczyć tylko konie wpisane do sekcji głównej księgi lub sekcji dodatkowej księgi, w odniesieniu do których przestrzegano zasad rozrodu, określonych w rozdziale IX.
- 10.2. Ogiery i klacze wpisane do księgi głównej ogierów (GO) lub ksiąg klaczy (GK, WK) mają utrzymywać określony wzorzec rasy oraz służyć do oceny efektywności działania programu.
- 10.3. Zagraniczne księgi stadne, z których konie dopuszcza się do doskonalenia rasy śląskiej muszą być prowadzone przez związek hodowców uznany na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2016/1012, lub podmiot zajmujący się hodowlą uwzględniony w wykazie prowadzonym przez KE na podstawie art. 34 ww. rozporządzenia, lub prowadzone w państwie wymienionym w akcie wykonawczym, o którym mowa w art. 35 tego rozporządzenia.

- 10.4. Ogiery pełnej krwi angielskiej mogą być użyte w rozrodzie w rasie śląskiej po uzyskaniu akceptacji Komisji Księgi Stadnej oraz po spełnieniu poniższych warunków:
- 10.4.1. uzyskanie w gonitwach w dwuletniej karierze wyścigowej pięciu płatnych miejsc lub
 - 10.4.2. zdanie któregoś z wariantów próby przewidzianej dla ogierów małopolskich, wielkopolskich i szlacheckiej półkrwi,
 - 10.4.3. uzyskanie w ocenie bonitacyjnej min. 78 pkt.,
 - 10.4.4. posiadanie charakterystycznego dla rasy śląskiej umaszczenia,
 - 10.4.4.a. właściciel ogiera pełnej krwi jest zobowiązany do przedstawienia Komisji pisemnego wniosku wraz z potwierdzoną karierą wyścigową.
- 10.5. Klacze pełnej krwi angielskiej mogą być użyte w hodowli koni rasy śląskiej, jeżeli:
- 10.5.1. mają charakterystyczną dla rasy śląskiej maść,
 - 10.5.2. uzyskają w ocenie bonitacyjnej co najmniej 75 punktów,
 - 10.5.3. posiadają zrównoważony temperament.
- 10.6. Ogiery i klacze pełnej krwi angielskiej nie mogą mieć wad uniemożliwiających dopuszczenie do użycia w programie hodowlanym koni rasy śląskiej, wymienionych w pkt. 7.2.2. oraz 7.3.2.

11. METODY SŁUŻĄCE REALIZACJI CELÓW PROGRAMU W ZAKRESIE SELEKCJI I HODOWLI

Dla osiągnięcia celów hodowlanych wskazanych w rozdziale II., realizowane będą następujące elementy pracy hodowlanej wynikające z uczestnictwa ogierów i klaczy w programie hodowli koni rasy śląskiej:

11.1. Ocena wartości użytkowej

- 11.1.1. Wartość użytkową ocenia się na podstawie następujących elementów:
- 11.1.1.a. oceny rodowodu pod kątem wartości użytkowej jego przodków,
 - 11.1.1.b. oceny typu, budowy i rozwoju konia,
 - 11.1.1.c. oceny liniowej w przypadku ogierów,
 - 11.1.1.d. oceny temperamentu i charakteru dokonanej na podstawie opinii przeprowadzającego próbę stacjonarną lub polową,
 - 11.1.1.e. oceny wartości rozplodowej uwzględniającej:

- * daty pokryć,
- * daty wyźrebień lub poronień,
- * płeć urodzonych źrebiąt,
- * liczbę urodzonych źrebiąt po ogierze,
- * liczbę urodzonych źrebiąt od klaczy,

11.1.1.f. oceny jakości potomstwa uwzględniającej:

- * jakość źrebiąt przy matkach (typ rasowy, budowa i rozwój, zdrowie, ruch),
- * jakość młodzieży hodowlanej (typ, pokrój, ruch w stępie, ruch w kłusie, kondycja i pielęgnacja),
- * liczbę potomstwa wpisanego do ksiąg rasy śląskiej,
- * wyniki potomstwa, uzyskiwane w próbach użytkowości określonych w Załączniku nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej.

11.1.1.g. ocena na podstawie wyników własnych konia, uzyskiwanych w próbach użytkowości określonych w Załączniku nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej.

11.1.2. Na ocenę typu, budowy i rozwoju konia składa się wynik trzech pomiarów (wysokość w kłębie, obwód klatki piersiowej, obwód nadpęcia przedniego), ich wzajemny stosunek oraz ocena pokroju i ruchu wyrażona w punktach bonitacyjnych, według poniższej skali:

* typ	do 15 pkt.
* głowa i szyja	do 5 pkt.
* kłoda	do 15 pkt.
* kończyny przednie	do 10 pkt.
* kończyny tylne	do 10 pkt.
* kopyta	do 10 pkt.
* ruch w stępie	do 10 pkt.
* ruch w kłusie	do 10 pkt.
* wrażenie ogólne	do 15 pkt.

Razem maksymalnie 100 pkt.

11.1.3. Po ukończeniu 5. roku życia konie wpisane do księgi głównej ogierów (GO) oraz ksiąg klaczy (GK, WK) mogą być poddane weryfikacji wymiarów oraz oceny

bonitacyjnej, których wyniki należy zamieścić w dokumentacji hodowlanej i bazie danych.

- 11.1.4. Ocena liniowa koni hodowlanych dokonywana jest równoległe z oceną bonitacyjną (podczas wpisu ogierów do księgi), za pomocą specjalnego arkusza (karty oceny), opracowanego przez Komisje Księgi Stadnej. W celu określenia danej cechy inspektor zaznacza odpowiedni punkt na skali, określając w ten sposób, czy dana cecha jest na poziomie średnim, czy odchyła się w kierunku jednej z wartości skrajnych. Ocenie podlegają następujące cechy: typ, głowa z szyją, kłoda, kończyny, kopyta, stęp, kłus, wrażenie ogólne.
- 11.1.5. Ogiery rasy śląskiej wpisywane do księgi głównej ogierów (GO) muszą z pozytywnym wynikiem ukończyć jedną z prób użytkowości, określonych w Załączniku nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej:
- 11.1.5.a. stacjonarna próba zaprzęgowa,
 - 11.1.5.b. polowa próba zaprzęgowa,
 - 11.1.5.c. wyniki w Mistrzostwach Polski Młodych Koni,
 - 11.1.5.d. wyniki w sporcie jeździeckim.
- 11.1.6. Klacze rasy śląskiej wpisywane do księgi głównej (GK) lub księgi wstępnej (WK) mogą być poddane jednej z prób użytkowości, zgodnie z Załącznikiem nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej:
- 11.1.6.a. stacjonarna próba zaprzęgowa,
 - 11.1.6.b. polowa próba zaprzęgowa,
 - 11.1.6.c. polowa próba zaprzęgowa – wersja sportowa,
 - 11.1.6.d. polowa próba wierzchowa,
 - 11.1.6.e. wyniki w Mistrzostwach Polski Młodych Koni,
 - 11.1.6.f. wyniki w sporcie jeździeckim.
- 11.1.7. Zgodnie z „Regulaminem prób antydopingowych” (Załącznik nr 6), można wyznaczyć danego konia lub konie do przeprowadzenia badań antydopingowych.

11.2. System selekcji

- 11.2.1. Dla koni rasy śląskiej prowadzi się selekcję na następujące cechy: zdrowie, rozwój, przydatność rozplodowa, temperament i charakter, maść, wytrzymałość, dzielność sportowa (szczególnie w sporcie zaprzęgowym) oraz wartość przodków. Konie o większym udziale przodków pełnej krwi angielskiej powinny odznaczać się bardziej

sportowym typem i po znacznym wzroście populacji tych koni kryteria dzielności sportowej powinny być dla nich zróżnicowane i ostrzejsze.

11.2.2. Ogiery rasy śląskiej są poddawane 6-stopniowej selekcji, uwzględniającej następujące cechy:

11.2.2.a. ocena źrebiąt przy matkach:

- * typ, budowa i rozwój, zdrowie, ruch (maks. po 5 pkt. za każdą cechę, z dokładnością do 0,5 pkt),

11.2.2.b. ocena roczniaków:

- * typ, pokrój, ruch w stępie, ruch w kłusie, kondycja i pielęgnacja (maks. po 10 pkt. za każdą cechę, z dokładnością do 0,5 pkt) na zorganizowanych przeglądach,
- * typ, budowa i rozwój, zdrowie, ruch (maks. po 5 pkt. za każdą cechę, z dokładnością do 0,5 pkt) u hodowcy / właściciela,

11.2.2.c. ocena dwulatków:

- * typ, pokrój, ruch w stępie, ruch w kłusie, kondycja i pielęgnacja (maks. po 10 pkt. za każdą cechę, z dokładnością do 0,5 pkt) na zorganizowanych przeglądach,
- * typ, budowa i rozwój, zdrowie, ruch (maks. po 5 pkt. za każdą cechę, z dokładnością do 0,5 pkt) u hodowcy / właściciela,

11.2.2.d. kwalifikacja ogierów do stacjonarnej próby dzielności – typ, pokrój, ruch w stępie, ruch w kłusie, zdrowie, rozwój,

11.2.2.e. wynik próby dzielności – zgodnie z Załącznikiem nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej,

11.2.2.f. wpis do ksiąg – zgodnie z rozdziałem VIII.

11.2.3. Klacze rasy śląskiej są poddawane 6-stopniowej selekcji, uwzględniającej następujące cechy:

11.2.3.a. ocena źrebiąt przy matkach:

- * typ, budowa i rozwój, zdrowie, ruch (maks. po 5 pkt. za każdą cechę, z dokładnością do 0,5 pkt),

11.2.3.b. ocena roczniaków:

- * typ, pokrój, ruch w stępie, ruch w kłusie, kondycja i pielęgnacja (maks. po 10 pkt. za każdą cechę, z dokładnością do 0,5 pkt) na zorganizowanych przeglądach,

- * typ, budowa i rozwój, zdrowie, ruch (maks. po 5 pkt. za każdą cechę, z dokładnością do 0,5 pkt) u hodowcy / właściciela,
- 11.2.3.c. ocena dwulatków:
- * typ, pokrój, ruch w stępie, ruch w kłusie, kondycja i pielęgnacja (maks. po 10 pkt. za każdą cechę, z dokładnością do 0,5 pkt) na zorganizowanych przeglądach,
 - * typ, budowa i rozwój, zdrowie, ruch (maks. po 5 pkt. za każdą cechę, z dokładnością do 0,5 pkt) u hodowcy / właściciela,
- 11.2.3.d. kwalifikacja klaczy do stacjonarnej próby dzielności – typ, pokrój, ruch w stępie, ruch w kłusie, zdrowie, rozwój,
- 11.2.3.e. wynik próby dzielności – zgodnie z Załącznikiem nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej,
- 11.2.3.f. wpis do ksiąg – zgodnie z rozdziałem VIII.

11.3. Metody kojarzeń

- 11.3.1. W hodowli koni rasy śląskiej stosuje się następujące metody kojarzeń:
- 11.3.1.a. **kojarzenie w czystości rasy** – kojarzenie osobników tej samej rasy,
 - 11.3.1.b. **krzyżowanie uszlachetniające** rasą koni pełnej krwi angielskiej, stosowane przede wszystkim dla poprawy predyspozycji użytkowych i właściwości biologicznych w pokoleniu potomnym,
 - 11.3.1.c. **kojarzenie w umiarkowanym pokrewieństwie**, mające na celu zwiększenie udziału genów wybitnych przodków w rodowodzie danego osobnika,
 - 11.3.1.d. **krzyżowanie międzyrasowe** – łączenie z osobnikami innych ras, dopuszczonymi przez Komisję Księgi Stadnej. Temu systemowi kojarzeń towarzyszy ostra i konsekwentna selekcja potomstwa ze względu na poziom pożądanых cech.
- 11.3.2. Metody stosowanych kojarzeń powinny polegać na umiarkowanym stosowaniu dolewu pełnej krwi angielskiej, tak aby uchronić stary typ konia śląskiego. Umiarkowany chów krewniaczy poprzez skoncentrowanie prądów krwi może mieć znaczenie dla doskonalenia rasy.
- 11.3.3. Krycie klaczy ogierami blisko z nimi spokrewnionymi, tj. ojcami, synami, braćmi, półbraćmi, powoduje odmowę wpisu do księgi głównej ogierów (GO) lub ksiąg klaczy (GK, WK).

11.3.4. Obecnie czynione są starania nad utrzymaniem zasłużonych rodów męskich. Należy jednak dążyć do precyzowania planu kojarzeń, zwłaszcza w ośrodkach o większej koncentracji materiału hodowlanego.

11.4. Ocena genetyczna

11.4.1. Nie przewiduje się prowadzenia oceny genetycznej koni objętych niniejszym programem.

12. OCENA EFEKTYWNOŚCI DZIAŁANIA PROGRAMU

12.1. Oceny efektywności działania programu dokonuje Komisja Księgi Stadnej koni rasy śląskiej, która jest powoływana i działa zgodnie z regulaminem prowadzącego księgę.

12.2. Ocena efektywności działania programu dokonywana jest poprzez:

- 12.2.1. monitorowanie liczebności populacji,
- 12.2.2. sprawdzanie prawidłowości prowadzenia oceny wartości użytkowej,
- 12.2.3. analizę wyników prób dzielności,
- 12.2.4. analizę jakości potomstwa.

ZAŁĄCZNIK NR 1. METODYKA OCENY WARTOŚCI UŻYTKOWEJ

Próby dzielności ogierów rasy śląskiej

1. Stacjonarna próba zaprzęgowa poprzedzona treningiem

Do próby dzielności kwalifikowane są tylko ogiery 2-letnie, urodzone do 31 maja. Ogiery urodzone po 1 czerwca zdają próbę dzielności w roku następnym bez obniżania wyniku. Ogiery starsze, które z różnych przyczyn nie zdawały próby we właściwym terminie, mogą do niej przystąpić do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 4 lata. Do kwalifikacji mogą przystąpić jedynie te ogiery 4-letnie, które nie startowały w zawodach jeździeckich rangi regionalnej, ogólnopolskiej i wyższej.

Próba dzielności poprzedzona jest treningiem.

Ogiery przywożone są do Zakładu Treningowego w wyznaczonym dniu. Przed przyjęciem ogiera sprawdzana jest dokumentacja hodowlana i weterynaryjna. Ogier badany jest także przez lekarza weterynarii. Następnie jest on oceniany przez Komisję na płycie oraz w ruchu (stęp i kłus) na trójkącie. Minimum bonitacyjne ustala się na 78 pkt.

Sprawdzany jest też stopień przygotowania ogiera do pracy w zaprzęgu – musi on dać się zaprząć przez nie więcej niż 3 osoby, po czym ruszyć stępem, kłusem i zatrzymać się. Ogier bez oporu musi cofnąć się między dyszelki. Podciąganie pojazdu jednokonnego w kierunku ogiera jest niedopuszczalne. Ocenie pracy w zaprzęgu poddawane są tylko te ogiery, których eksterier został oceniony pozytywnie przez Komisję. Podczas prezentacji w ręku dopuszczone jest wędzidło grube, dwuczęściowe. **Podczas kwalifikacji w zaprzęgu oraz próby dzielności obowiązuje wędzidło o łagodnym działaniu. W wątpliwych przypadkach Komisja Oceny ma prawo nakazać wymianę wędzidła.** Ogier musi także bez oporu podawać nogi. Ogier nie będzie przyjęty do Zakładu Treningowego, jeśli nie spełnia w/w wymogów. Powyższego sprawdzianu dokonuje kierownik Zakładu Treningowego w obecności członka Komisji. Skład Komisji Kwalifikującej ogiery do Zakładu Treningowego oraz oceniającej je podczas próby dzielności powołuje Komisja Księgi Stadnej koni rasy śląskiej.

Program próby

Próba trwa dwa dni. W czasie treningu i próby obowiązuje uprzęż szorowa, jednolita dla wszystkich ogierów uczestniczących w treningu i próbie oraz pojazd maratonowy jednokonny ze sprawnym hamulcem, spełniający podstawowe warunki bezpieczeństwa.

W wątpliwych przypadkach Komisja Oceny ma prawo nakazać wymianę pojazdu.

Teren płaski, podłoże naturalne (piaszczyste, żwirowe, trawiaste).

Pożądaną jest mierzenie czasu przy użyciu fotokomórki.

We wszystkich elementach próby ogiera prezentuje powożący Zakładu Treningowego, podczas oceny pokroju i ruchu ogiera może prezentować właściciel lub osoba przez niego wskazana.

Dzień pierwszy:

1.1. Próba na czworoboku wg załączonego programu.

Lp.		Oceniowane elementy
1.	A - wjazd kłusem roboczym X - zatrzymanie, ukłon	utrzymanie linii prostej nieruchomość
2.	XGCM - kłus roboczy	utrzymanie rytmu i impulsu
3.	MXK - wydłużyć wykrok KAF - kłus roboczy	poszerzenie wykroku, utrzymanie impulsu, przejścia
4.	FXH - wydłużyć wykrok HCM - kłus roboczy	poszerzenie wykroku, utrzymanie impulsu, przejścia
5.	MXK - stęp pośredni	regularność i długość wykroku
6.	KAF - kłus roboczy	utrzymanie rytmu, postawa
7.	FXH - stęp pośredni	regularność i długość wykroku
8.	HCMRBAD - kłus roboczy	utrzymanie rytmu, postawa
9.	D - koło w prawo o średnicy 20 m D - koło w lewo o średnicy 20 m	regularność, dokładność figury, zgięcie na kołach
10.	DX - kłus roboczy X - zatrzymanie, ukłon	utrzymanie linii prostej, nieruchomość
Opuścić czworobok stępem pośrednim		

Oceny ogólne			
1.	Chody stęp	Obszerność, regularność, swoboda i takt	10
2.	Chody kłus	Obszerność, regularność, swoboda, takt i elastyczność	10
3.	Impuls	Chęć do ruchu naprzód, zaangażowanie zadu	10
4.	Posłuszeństwo	Reakcja na pomoce, współpraca z powożącym, przepuszczalność	10
5.	Przydatność do sportu zaprzęgowego	Utrzymanie rytmu, jezdność w zaprzęgu	10
Maksymalna liczba punktów			50

Skala ocen:

10 pkt. - ocena wybitna	5 pkt. - ocena dostateczna
9 pkt. - ocena bardzo dobra	4 pkt. - ocena niedostateczna
8 pkt. - ocena dobra	3 pkt. - ocena prawie zła
7 pkt. - ocena dosyć dobra	2 pkt. - ocena zła
6 pkt. - ocena zadawalająca	1 pkt. - ocena bardzo zła

Punkty bonifikacyjne przyznaje się według poniższej tabeli:

Punkty czworobokowe	Punkty bonifikacyjne
48,5 – 50,0	10,0 pkt.
46,5 – 48,0	9,5 pkt.
44,5 – 46,0	9,0 pkt.
42,5 – 44,0	8,5 pkt.
40,5 – 42,0	8,0 pkt.
38,5 – 40,0	7,5 pkt.
36,5 – 38,0	7,0 pkt.
34,5 – 36,0	6,5 pkt.
32,5 – 34,0	6,0 pkt.
30,5 – 32,0	5,5 pkt.
28,5 – 30,0	5,0 pkt.
26,5 – 28,0	4,5 pkt.
24,5 – 26,0	4,0 pkt.
22,5 – 24,0	3,5 pkt.
20,5 – 22,0	3,0 pkt.
18,5 – 20,0	2,5 pkt.
16,5 – 18,0	2,0 pkt.
14,5 – 16,0	1,5 pkt.
14 i mniej	dyskwalifikacja

1.2. Próba szybkości w kłusie na dystansie 1 km.

Najlepszy wynik, za który przyznaje się maks. liczbę punktów bonifikacyjnych (10 pkt.), ustala się na 2 min 59 sek. Przejazd w czasie krótszym niż 2 min 59 sek nie jest nagradzany dodatkowymi punktami bonifikacyjnymi. Przekroczenie czasu 3 min 50 sek skutkuje dyskwalifikacją.

Dopuszczalne jest zagalopowanie do 5 sekund. Każda kolejna rozpoczęta sekunda galopu doliczana jest do ogólnego czasu uzyskanego przez ogiera w tej próbie. Po 5 przejściach do galopu na dłużej niż 5 sekund następuje dyskwalifikacja.

Norma czasu		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:02:59	10,0

Norma czasu dla złych warunków pogodowych		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:03:17	10,0

0:03:00	0:03:02	9,5
0:03:03	0:03:05	9,0
0:03:06	0:03:08	8,5
0:03:09	0:03:11	8,0
0:03:12	0:03:14	7,5
0:03:15	0:03:17	7,0
0:03:18	0:03:20	6,5
0:03:21	0:03:23	6,0
0:03:24	0:03:26	5,5
0:03:27	0:03:29	5,0
0:03:30	0:03:32	4,5
0:03:33	0:03:35	4,0
0:03:36	0:03:38	3,5
0:03:39	0:03:41	3,0
0:03:42	0:03:44	2,5
0:03:45	0:03:47	2,0
0:03:48	0:03:50	1,5
0:03:51	i więcej	dyskwalifikacja

0:03:18	0:03:20	9,5
0:03:21	0:03:23	9,0
0:03:24	0:03:26	8,5
0:03:27	0:03:29	8,0
0:03:30	0:03:32	7,5
0:03:33	0:03:35	7,0
0:03:36	0:03:38	6,5
0:03:39	0:03:41	6,0
0:03:42	0:03:44	5,5
0:03:45	0:03:47	5,0
0:03:48	0:03:50	4,5
0:03:51	0:03:53	4,0
0:03:54	0:03:56	3,5
0:03:57	0:03:59	3,0
0:04:00	0:04:02	2,5
0:04:03	0:04:05	2,0
0:04:06	0:04:08	1,5
0:04:09	i więcej	dyskwalifikacja

Dzień drugi

1.3. Próba wytrzymałości.

Wymagany chód: kłus. Dystans 2 km.

Obciążenie pojazdu równe 100 % masy ciała ogiera (masa pojazdu + powożącego + ładunek) \pm 5%.

Najlepszy wynik, za który przyznaje się maksymalną liczbę punktów bonifikacyjnych (10 pkt.), ustala się na 6 min 09 sek. Przejazd w czasie krótszym niż 6 min 09 sek nie jest nagradzany dodatkowymi punktami bonifikacyjnymi. Przekroczenie czasu 7 min 51 sek skutkuje dyskwalifikacją.

Dopuszczalne jest zagalopowanie do 5 sekund. Każda kolejna rozpoczęta sekunda galopu doliczana jest do ogólnego czasu uzyskanego przez ogiera w tej próbie. Po 5 przejściach do galopu na dłużej niż 5 sekund następuje dyskwalifikacja.

Norma czasu		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:06:09	10,0
0:06:10	0:06:15	9,5
0:06:16	0:06:21	9,0
0:06:22	0:06:27	8,5
0:06:28	0:06:33	8,0
0:06:34	0:06:39	7,5

Norma czasu dla złych warunków pogodowych		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:06:46	10,0
0:06:47	0:06:52	9,5
0:06:53	0:06:58	9,0
0:06:59	0:07:04	8,5
0:07:05	0:07:10	8,0
0:07:11	0:07:16	7,5

0:06:40	0:06:45	7,0
0:06:46	0:06:51	6,5
0:06:52	0:06:57	6,0
0:06:58	0:07:03	5,5
0:07:04	0:07:09	5,0
0:07:10	0:07:15	4,5
0:07:16	0:07:21	4,0
0:07:22	0:07:27	3,5
0:07:28	0:07:33	3,0
0:07:34	0:07:39	2,5
0:07:40	0:07:45	2,0
0:07:46	0:07:51	1,5
0:07:52	i więcej	dyskwalifikacja

0:07:17	0:07:22	7,0
0:07:23	0:07:28	6,5
0:07:29	0:07:34	6,0
0:07:35	0:07:40	5,5
0:07:41	0:07:46	5,0
0:07:47	0:07:52	4,5
0:07:53	0:07:58	4,0
0:07:59	0:08:04	3,5
0:08:05	0:08:10	3,0
0:08:11	0:08:16	2,5
0:08:17	0:08:22	2,0
0:08:23	0:08:28	1,5
0:08:29	i więcej	dyskwalifikacja

1.4. Próba szybkości w stepie.

Warunki dotyczące obciążenia pojazdu, jak w próbie wytrzymałości. Dystans 500 m. Norma czasu 3 min 45 sek. Przejazd w czasie krótszym niż 3 min 45 sek nie jest nagradzany dodatkowymi punktami bonifikacyjnymi. Przekroczenie czasu 4 min 53 sek skutkuje dyskwalifikacją.

Dopuszczalne jest przejście do klusa do 5 sekund. Każda kolejna rozpoczęta sekunda klusa doliczana jest do ogólnego czasu uzyskanego przez ogiera w tej próbie. Po 5 przejściach do klusa na dłużej niż 5 sekund następuje dyskwalifikacja.

Norma czasu		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:03:45	10,0
0:03:46	0:03:49	9,5
0:03:50	0:03:53	9,0
0:03:54	0:03:57	8,5
0:03:58	0:04:01	8,0
0:04:02	0:04:05	7,5
0:04:06	0:04:09	7,0
0:04:10	0:04:13	6,5
0:04:14	0:04:17	6,0
0:04:18	0:04:21	5,5
0:04:22	0:04:25	5,0
0:04:26	0:04:29	4,5
0:04:30	0:04:33	4,0
0:04:34	0:04:37	3,5
0:04:38	0:04:41	3,0
0:04:42	0:04:45	2,5

Norma czasu dla złych warunków pogodowych		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:04:08	10,0
0:04:09	0:04:12	9,5
0:04:13	0:04:16	9,0
0:04:17	0:04:20	8,5
0:04:21	0:04:24	8,0
0:04:25	0:04:28	7,5
0:04:29	0:04:32	7,0
0:04:33	0:04:36	6,5
0:04:37	0:04:40	6,0
0:04:41	0:04:44	5,5
0:04:45	0:04:48	5,0
0:04:49	0:04:52	4,5
0:04:53	0:04:56	4,0
0:04:57	0:05:00	3,5
0:05:01	0:05:04	3,0
0:05:05	0:05:08	2,5

0:04:46	0:04:49	2,0	0:05:09	0:05:12	2,0
0:04:50	0:04:53	1,5	0:05:13	0:05:16	1,5
0:04:54	i więcej	dyskwalifikacja	0:05:17	i więcej	dyskwalifikacja

UWAGA!

- 1.5. W przypadku złych warunków podczas przeprowadzanie próby dzielności (pogoda, podłoże) Komisja Oceny ma prawo złagodzić normy czasowe poszczególnych elementów próby (maksymalnie o 10%).
- 1.6. W przypadku objawów złego samopoczucia ogiera podczas próby (np. kolka moczowa, kulawizna) Komisja Oceny ma prawo wycofać ogiera z próby.
- 1.7. W przypadku, gdy wyniki osiągnięte przez jednego z ogierów w poszczególnych elementach próby znacznie odbiegają od rezultatów pozostałych ogierów w stawce, Komisja Oceny ma prawo wycofać ogiera z próby.
- 1.8. Dyskwalifikacja w jednym z elementów próby (1 punkt bonifikacyjny za którykolwiek z elementów próby) oznacza automatyczną dyskwalifikację w wynikach końcowych próby dzielności – ogier nie kończy próby.
- 1.9. Na wynik próby składają się oceny wystawione przez Kierownika Zakładu Treningowego na podstawie obserwacji w trakcie treningu, ocen komisji wystawionych podczas dwu dni próby i ocen obcego powożącego. Oceny obcego powożącego są przeliczane tak samo jak oceny Komisji. Są one przekazywane prowadzącemu księgę i nie są ujawniane do czasu zakończenia próby.

Kierownik Zakładu Treningowego zobowiązany jest do przedstawienia wyników oceny w przeddzień próby. Oceniając temperament i charakter Kierownik Zakładu Treningowego bierze pod uwagę następujące wymiary temperamentu i charakteru:

- 1.9.1. **Temperament - zespół cech psychicznych, w przeważającej części dziedzicznych, ujawniający się już od pierwszych dni życia źrebięcia i względnie trwałe przez całe życie.** Określany jako forma, styl zachowania, silnie uwarunkowany biologicznie. Posiada charakter ilościowy – odpowiada na pytanie jak szybko, jak długo, jak intensywnie zwierzę reaguje. Na temperament mają wpływ takie czynniki jak temperatura otoczenia, proces starzenia się, kondycja organizmu czy stan zdrowia.

Pożądane wymiary temperamentu:

- * **energiczność** – wrodzona łatwość i lekkość ruchu, chęć do ruchu na przód, łatwość w przechodzeniu do wyższych chodów i utrzymaniu tempa,
- * **niepłochliwość** – pod uwagę brane są tylko reakcje wobec nieznanymi przedmiotów oraz reakcje w niespodziewanych sytuacjach, ocenie podlega dynamika reakcji (bezruch vs ucieczka), jej nasilenie i czas utrzymywania się, koń powinien rzadko się płoszyć, w przypadku spłoszenia reagować niezbyt intensywnie i szybko przełamywać strach, eksplorując nowe miejsca i podchodząc z zaciekawieniem do nieznanymi przedmiotów,
- * **wrażliwość** – wysoka drażliwość zmysłów oraz zainteresowanie otoczeniem, szybka wyraźna reakcja na subtelne sygnały i pomoce, zarówno popędzające jak i wstrzymujące,
- * **adaptacyjność** – odporność na stres, duża szybkość uczenia się, zdolność do koncentracji i zapamiętywania, cierpliwość, bezproblemowe dostosowywanie się do zmiennych warunków (elastyczność zachowania), zdolność do odpoczynku i regeneracji po pracy (spokojne zachowanie w boksie, brak stereotypii).

1.9.2. **Charakter** – zespół cech psychicznych, w przeważającej części nabytych, kształtujący się w największym stopniu na drodze interakcji ze środowiskiem poprzez procesy uczenia się. Rozwija się od pierwszych chwil życia na bazie wrodzonych zachowań instynktownych i cech temperamentu, jednak kluczową rolę odgrywa nabywane doświadczenie. Posiada charakter jakościowy i określany jest jako treść zachowania - odpowiada na pytanie w jaki sposób zwierzę zinterpretuje daną sytuację i na które zachowanie się zdecyduje. Nasilenie cech charakteru jest uzależnione od wcześniejszych doświadczeń, kontekstu społecznego i sytuacyjnego, może ulegać radykalnym zmianom w ciągu życia.

Pożądane wymiary charakteru:

- * **podporządkowanie** – podporządkowanie wobec człowieka, brak tendencji do buntu, podporządkowanie podczas prowadzenia w rękę, obsługi i pracy. O braku podporządkowania można mówić tylko wtedy gdy koń ignoruje polecenie mimo, że rozumie je i jest w stanie je wykonać,

- * **brak agresji** – brane są pod uwagę zachowania agresywne o różnym nasileniu wobec człowieka i innych koni, również pchanie się, tulenie uszu czy grożenie zadem, koń powinien być uważny i łagodny wobec ludzi,
- * **chęć kontaktu** – dążenie do kontaktu z człowiekiem, zainteresowanie i podchodzenie do człowieka, łatwość łapania, chęć przebywania w towarzystwie człowieka,
- * **samodzielność** – niezależność od innych koni i opiekuna, koń jest spokojny gdy zostaje sam, samodzielność w trudnych sytuacjach oraz aktywne strategie radzenia sobie, np. metodą prób i błędów (vs zależność socjalna oraz bierne strategie, np. wyuczona bezradność).

Podsumowanie próby dzielności ogierów śląskich

Lp.	Cecha	Ocena kierownika ZT	Ocena obcego powożącego	Ocena komisji	Waga cechy	Maksymalna liczba punktów w ocenie końcowej
1.	Temperament i charakter	10			1	10
2.	Przydatność do użytkowania zaprzęgowego	10			0,5	5
3.	Stęp w zaprzęgu	10			0,5	5
4.	Kłus w zaprzęgu	10			0,5	5
5.	Ocena obcego powożącego		10		1,5	15
6.	Ujeżdżenie			10	1,5	15
7.	Próba szybkości w kłusie			10	1,5	15
8.	Próba wytrzymałości			10	1,5	15
9.	Próba szybkości w stępie			10	1,5	15
	Ogółem					100

Wszystkie cechy są oceniane w skali 10-punktowej, z dokładnością do 0,5 pkt. Wynik końcowy stanowi suma uzyskanych w poszczególnych elementach próby punktów bonifikacyjnych, przemnożonych przez wagi tych cech.

Przedziały punktowe dla poszczególnych ocen ustala się według zasady:

Ocena	Punkty
Wybitna	$x+2SD$ i więcej
Bardzo dobra	$x+SD$ do $x+2SD-0,01$
Dobra	x do $x+SD-0,01$
Dostateczne	$x-SD$ do $x-0,01$
Niedostateczna	$x-SD-0,01$ i mniej

gdzie x stanowi średnią arytmetyczną ocenianej stawki, a SD – odchylenie standardowe ocen ogierów.

Ogier zdaje próbę, jeżeli uzyskał ocenę co najmniej dostateczną.

Ogier, który nie zdał próby lub został wycofany z treningu z powodu kontuzji i/lub choroby może przystąpić bez kwalifikacji:

- * do powtórnego treningu i próby w roku następnym lub
- * do próby w roku następnym bez odbywania ponownego treningu)

bez obniżania wyniku końcowego, pod warunkiem, że spełnia on wymagania dotyczące wieku.

W przypadku przystąpienia do powtarzanej próby bez odbywania ponownego treningu, w wyliczeniach wyniku końcowego próby uwzględnia się ocenę kierownika Zakładu Treningowego oraz obcego powożącego z pierwszego treningu.

2. Polowa próba zaprzęgowa

Do próby dzielności kwalifikowane są tylko ogiery 2-letnie, urodzone do 31 maja. Ogiery urodzone po 1 czerwca zdają próbę dzielności w roku następnym bez obniżania wyniku. Ogiery starsze, które z różnych przyczyn nie zdawały próby we właściwym terminie, mogą do niej przystąpić do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 4 lata. Do kwalifikacji mogą przystąpić jedynie te ogiery 4-letnie, które nie startowały w zawodach jeździeckich rangi regionalnej, ogólnopolskiej i wyższej.

Próba dzielności poprzedzona jest treningiem.

Ogiery przywożone są na miejsce kwalifikacji w wyznaczonym dniu. Przed przyjęciem ogiera do treningu sprawdzana jest dokumentacja hodowlana i weterynaryjna. Ogier badany jest także przez lekarza weterynarii. Następnie jest on oceniany przez Komisję na płycie oraz w ruchu (stęp i kłus) na trójkącie. Minimum bonitacyjne ustala się na 78 pkt.

Sprawdzany jest też stopień przygotowania ogiera do pracy w zaprzęgu – musi on dać się zaprząć przez nie więcej niż 3 osoby, po czym ruszyć stępem, kłusem i zatrzymać się. Ogier bez oporu musi cofnąć się między dyszelki. Podciąganie pojazdu jednokonnego w kierunku ogiera jest niedopuszczalne. Ocenie pracy w zaprzęgu poddawane są tylko te ogiery, których eksterier został oceniony pozytywnie przez Komisję. Podczas prezentacji w ręku dopuszczone jest wędzidło grube, dwuczęściowe. **Podczas próby dzielności obowiązuje wędzidło o łagodnym działaniu. W wątpliwych przypadkach Komisja Oceny ma prawo nakazać wymianę wędzidła.** Ogier musi także bez oporu podawać nogi. Ogier nie będzie przyjęty do treningu, jeśli nie spełnia w/w wymogów. Powyższego sprawdzianu dokonuje Komisja Kwalifikacyjna. Skład Komisji kwalifikującej ogiery do treningu oraz oceniającej je podczas próby dzielności powołuje Komisja Księgi Stadnej koni rasy śląskiej.

Program próby

Polowa próba dzielności trwa trzy dni. W czasie treningu i próby obowiązuje uprzęż szorowa oraz pojazd maratonowy jednokonny ze sprawnym hamulcem, spełniający podstawowe warunki bezpieczeństwa. **W wątpliwych przypadkach Komisja Oceny ma prawo nakazać wymianę pojazdu.**

We wszystkich elementach próby (poza testem Obcego Powożącego) ogiera prezentuje osoba, wyznaczona przez właściciela, zgłoszona Komisji Oceny w przeddzień próby.

Teren płaski, podłoże naturalne (piaszczyste, żwirowe, trawiaste).

Pożądane jest mierzenie czasu przy użyciu fotokomórki.

Dzień pierwszy:

2.1. Test obcego powożącego.

Oceny obcego powożącego wystawiane są na podstawie przejazdu próby na czworoboku i oceny tych samych elementów, które następnie oceni Komisja. Oceny obcego powożącego są przeliczane tak samo jak oceny Komisji. Są one przekazywane prowadzącemu księgę i nie są ujawniane do czasu zakończenia próby.

Dzień drugi:

2.2. Próba na czworoboku wg załączonego programu.

Lp.		Oceniowane elementy
1.	A - wjazd kłusem roboczym X - zatrzymanie, ukłon	utrzymanie linii prostej nieruchomość

2.	XGCM - kłus roboczy	utrzymanie rytmu i impulsu
3.	MXK - wydłużyć wyrok KAF - kłus roboczy	poszerzenie wyroku, utrzymanie impulsu, przejścia
4.	FXH - wydłużyć wyrok HCM - kłus roboczy	poszerzenie wyroku, utrzymanie impulsu, przejścia
5.	MXK - stęp pośredni	regularność i długość wyroku
6.	KAF - kłus roboczy	utrzymanie rytmu, postawa
7.	FXH - stęp pośredni	regularność i długość wyroku
8.	HCMRBAD - kłus roboczy	utrzymanie rytmu, postawa
9.	D - koło w prawo o średnicy 20 m D - koło w lewo o średnicy 20 m	regularność, dokładność figury, zgięcie na kołach
10.	DX - kłus roboczy X - zatrzymanie, ułkon	utrzymanie linii prostej, nieruchomość
Opuścić czworobok stępem pośrednim		

Oceny ogólne			
1.	Chody stęp	Obszerność, regularność, swoboda i takt	10
2.	Chody kłus	Obszerność, regularność, swoboda i takt, elastyczność	10
3.	Impuls	Chęć do ruchu naprzód, zaangażowanie zadu	10
4.	Posłuszeństwo	Reakcja na pomoce, współpraca z powożącym, przepuszczalność	10
5.	Przydatność do sportu zaprzęgowego	Utrzymanie rytmu, jezdność w zaprzęgu	10
Maksymalna liczba punktów			50

Skala ocen:

10 pkt.	- wybitny	5 pkt.	- dostateczny
9 pkt.	- bardzo dobry	4 pkt.	- niedostateczna
8 pkt.	- dobry	3 pkt.	- prawie zły
7 pkt.	- dosyć dobry	2 pkt.	- zły
6 pkt.	- zadawalający	1 pkt.	- bardzo zły

Punkty bonifikacyjne przyznaje się według poniższej tabeli:

Punkty czworobokowe	Punkty bonifikacyjne
48,5 – 50,0	10,0 pkt.
46,5 – 48,0	9,5 pkt.
44,5 – 46,0	9,0 pkt.
42,5 – 44,0	8,5 pkt.
40,5 – 42,0	8,0 pkt.
38,5 – 40,0	7,5 pkt.
36,5 – 38,0	7,0 pkt.
34,5 – 36,0	6,5 pkt.

32,5 – 34,0	6,0 pkt.
30,5 – 32,0	5,5 pkt.
28,5 – 30,0	5,0 pkt.
26,5 – 28,0	4,5 pkt.
24,5 – 26,0	4,0 pkt.
22,5 – 24,0	3,5 pkt.
20,5 – 22,0	3,0 pkt.
18,5 – 20,0	2,5 pkt.
16,5 – 18,0	2,0 pkt.
14,5 – 16,0	1,5 pkt.
14 i mniej	dyskwalifikacja

2.3. Próba szybkości w klusie na dystansie 1 km.

Najlepszy wynik, za który przyznaje się maks. liczbę punktów bonifikacyjnych (10 pkt.), ustala się na 2 min 59 sek. Przejazd w czasie krótszym niż 2 min 59 sek nie jest nagradzany dodatkowymi punktami bonifikacyjnymi. Przekroczenie czasu 3 min 50 sek skutkuje dyskwalifikacją.

Dopuszczalne jest zagalopowanie do 5 sekund. Każda kolejna rozpoczęta sekunda galopu doliczana jest do ogólnego czasu uzyskanego przez ogiera w tej próbie. Po 5 przejściach do galopu na dłużej niż 5 sekund następuje dyskwalifikacja.

Norma czasu		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:02:59	10,0
0:03:00	0:03:02	9,5
0:03:03	0:03:05	9,0
0:03:06	0:03:08	8,5
0:03:09	0:03:11	8,0
0:03:12	0:03:14	7,5
0:03:15	0:03:17	7,0
0:03:18	0:03:20	6,5
0:03:21	0:03:23	6,0
0:03:24	0:03:26	5,5
0:03:27	0:03:29	5,0
0:03:30	0:03:32	4,5
0:03:33	0:03:35	4,0
0:03:36	0:03:38	3,5
0:03:39	0:03:41	3,0
0:03:42	0:03:44	2,5
0:03:45	0:03:47	2,0
0:03:48	0:03:50	1,5
0:03:51	i więcej	dyskwalifikacja

Norma czasu dla złych warunków pogodowych		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:03:17	10,0
0:03:18	0:03:20	9,5
0:03:21	0:03:23	9,0
0:03:24	0:03:26	8,5
0:03:27	0:03:29	8,0
0:03:30	0:03:32	7,5
0:03:33	0:03:35	7,0
0:03:36	0:03:38	6,5
0:03:39	0:03:41	6,0
0:03:42	0:03:44	5,5
0:03:45	0:03:47	5,0
0:03:48	0:03:50	4,5
0:03:51	0:03:53	4,0
0:03:54	0:03:56	3,5
0:03:57	0:03:59	3,0
0:04:00	0:04:02	2,5
0:04:03	0:04:05	2,0
0:04:06	0:04:08	1,5
0:04:09	i więcej	dyskwalifikacja

Dzień trzeci

2.4. Próba wytrzymałości.

Wymagany chód: kłus. Dystans 2 km. Obciążenie pojazdu równe 100 % masy ciała ogiera (masa pojazdu + powożącego + ładunek) \pm 5%.

Najlepszy wynik, za który przyznaje się maksymalną liczbę punktów bonifikacyjnych (10 pkt.), ustala się na 6 min 09 sek. Przejazd w czasie krótszym niż 6 min 09 sek nie jest nagradzany dodatkowymi punktami bonifikacyjnymi. Przekroczenie czasu 7 min 51 sek skutkuje dyskwalifikacją.

Dopuszczalne jest zagalopowanie do 5 sekund. Każda kolejna rozpoczęta sekunda galopu doliczana jest do ogólnego czasu uzyskanego przez ogiera w tej próbie. Po 5 przejściach do galopu na dłużej niż 5 sekund następuje dyskwalifikacja.

Norma czasu		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:06:09	10,0
0:06:10	0:06:15	9,5
0:06:16	0:06:21	9,0
0:06:22	0:06:27	8,5
0:06:28	0:06:33	8,0
0:06:34	0:06:39	7,5
0:06:40	0:06:45	7,0
0:06:46	0:06:51	6,5
0:06:52	0:06:57	6,0
0:06:58	0:07:03	5,5
0:07:04	0:07:09	5,0
0:07:10	0:07:15	4,5
0:07:16	0:07:21	4,0
0:07:22	0:07:27	3,5
0:07:28	0:07:33	3,0
0:07:34	0:07:39	2,5
0:07:40	0:07:45	2,0
0:07:46	0:07:51	1,5
0:07:52	i więcej	dyskwalifikacja

Norma czasu dla złych warunków pogodowych		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:06:46	10,0
0:06:47	0:06:52	9,5
0:06:53	0:06:58	9,0
0:06:59	0:07:04	8,5
0:07:05	0:07:10	8,0
0:07:11	0:07:16	7,5
0:07:17	0:07:22	7,0
0:07:23	0:07:28	6,5
0:07:29	0:07:34	6,0
0:07:35	0:07:40	5,5
0:07:41	0:07:46	5,0
0:07:47	0:07:52	4,5
0:07:53	0:07:58	4,0
0:07:59	0:08:04	3,5
0:08:05	0:08:10	3,0
0:08:11	0:08:16	2,5
0:08:17	0:08:22	2,0
0:08:23	0:08:28	1,5
0:08:29	i więcej	dyskwalifikacja

2.5. Próba szybkości w stępie.

Warunki dotyczące obciążenia pojazdu, jak w próbie wytrzymałości. Dystans 500 m.

Norma czasu 3 min 45 sek. Przejazd w czasie krótszym niż 3 min 45 sek nie jest nagradzany dodatkowymi punktami bonifikacyjnymi. Przekroczenie czasu 4 min 53 sek skutkuje dyskwalifikacją.

Dopuszczalne jest przejście do kłusa do 5 sekund. Każda kolejna rozpoczęta sekunda kłusa doliczana jest do ogólnego czasu uzyskanego przez ogiera w tej próbie. Po 5 przejściach do kłusa na dłużej niż 5 sekund następuje dyskwalifikacja.

Norma czasu			Norma czasu dla złych warunków pogodowych		
Czas od	Czas do	Pkt.	Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:03:45	10,0	i mniej	0:04:08	10,0
0:03:46	0:03:49	9,5	0:04:09	0:04:12	9,5
0:03:50	0:03:53	9,0	0:04:13	0:04:16	9,0
0:03:54	0:03:57	8,5	0:04:17	0:04:20	8,5
0:03:58	0:04:01	8,0	0:04:21	0:04:24	8,0
0:04:02	0:04:05	7,5	0:04:25	0:04:28	7,5
0:04:06	0:04:09	7,0	0:04:29	0:04:32	7,0
0:04:10	0:04:13	6,5	0:04:33	0:04:36	6,5
0:04:14	0:04:17	6,0	0:04:37	0:04:40	6,0
0:04:18	0:04:21	5,5	0:04:41	0:04:44	5,5
0:04:22	0:04:25	5,0	0:04:45	0:04:48	5,0
0:04:26	0:04:29	4,5	0:04:49	0:04:52	4,5
0:04:30	0:04:33	4,0	0:04:53	0:04:56	4,0
0:04:34	0:04:37	3,5	0:04:57	0:05:00	3,5
0:04:38	0:04:41	3,0	0:05:01	0:05:04	3,0
0:04:42	0:04:45	2,5	0:05:05	0:05:08	2,5
0:04:46	0:04:49	2,0	0:05:09	0:05:12	2,0
0:04:50	0:04:53	1,5	0:05:13	0:05:16	1,5
0:04:54	i więcej	dyskwalifikacja	0:05:17	i więcej	dyskwalifikacja

UWAGA!

- 2.6. W przypadku złych warunków podczas przeprowadzanie próby dzielności (pogoda, podłoże) Komisja Oceny ma prawo złagodzić normy czasowe poszczególnych elementów próby (maksymalnie o 10%).
- 2.7. W przypadku objawów złego samopoczucia ogiera podczas próby (np. kolka moczowa, kulawizna) Komisja Oceny ma prawo wycofać ogiera z próby.
- 2.8. W przypadku, gdy wyniki osiągnięte przez jednego z ogierów w poszczególnych elementach próby znacznie odbiegają od rezultatów pozostałych ogierów w stawce, Komisja Oceny ma prawo wycofać ogiera z próby.

2.9. Dyskwalifikacja w jednym z elementów próby (1 punkt bonifikacyjny za którykolwiek z elementów próby) oznacza automatyczną dyskwalifikację w wynikach końcowych próby dzielności – ogier nie kończy próby.

Na wynik próby składają się oceny wystawione przez Obcego Powożącego oraz Komisję Oceny. Komisja dokonuje oceny temperamentu i charakteru ogierów na podstawie obserwacji poczynionych podczas kwalifikacji i trzech dni próby, po konsultacji z osobami prowadzącymi kontrolę w miejscach treningu ogierów. Ocenie podlegają m.in.: reakcja na człowieka, chęć współpracy z człowiekiem, zachowanie w boksie, podczas karmienia i obsługi, podczas zaprzęgania i pracy, przy ocenie na trójkącie, podczas wykonywania pomiarów oraz zaangażowanie ogiera w pracę.

Podsumowanie połowej próby dzielności ogierów śląskich

Lp.	Cecha	Ocena obcego powożącego	Ocena komisji	Waga cechy	Maksymalna liczba punktów w ocenie końcowej
1.	Temperament i charakter		10	1	10
2.	Przydatność do użytkowania zaprzęgowego		10	0,5	5
3.	Jakość stępa		10	0,5	5
4.	Jakość kłusa		10	0,5	5
5.	Ocena obcego powożącego	10		1,5	15
6.	Ujeżdżenie		10	1,5	15
7.	Próba szybkości w kłusie		10	1,5	15
8.	Próba wytrzymałości		10	1,5	15
9.	Próba szybkości w stępie		10	1,5	15
	Ogółem				100

Wszystkie cechy są oceniane w skali 10-punktowej, z dokładnością do 0,5 pkt. Wynik końcowy stanowi suma uzyskanych w poszczególnych elementach próby punktów bonifikacyjnych, przemnożonych przez wagi tych cech.

Przedziały punktowe dla poszczególnych ocen ustala się według zasady:

Ocena	Punkty
Wybitna	$x+2SD$ i więcej
Bardzo dobra	$x+SD$ do $x+2SD-0,01$
Dobra	x do $x+SD-0,01$
Dostateczne	$x-SD$ do $x-0,01$
Niedostateczna	$x-SD-0,01$ i mniej

gdzie x stanowi średnią arytmetyczną ocenianej stawki, a SD – odchylenie standardowe ocen ogierów.

Ogier zdaje próbę, jeżeli uzyskał ocenę co najmniej dostateczną.

Ogier, który nie zdał próby lub został wycofany z treningu z powodu kontuzji i/lub choroby może przystąpić bez kwalifikacji:

- * do powtórnego treningu i próby w roku następnym) lub
- * do próby w roku następnym bez odbywania ponownego treningu)

bez obniżania wyniku końcowego, pod warunkiem, że spełnia on wymagania dotyczące wieku.

Właściciel ogiera, który nie zdawał stacjonarnej lub polowej próby dzielności, może wnioskować o wpisanie do księgi ogiera, który uzyskał następujące wyniki w Mistrzostwach Polski Młodych Koni lub w sporcie jeździeckim:

3. Wyniki w Mistrzostwach Polski Młodych Koni

W klasyfikacji sporządzonej na podstawie wyników końcowych MPMK, po odjęciu punktów za ocenę na płycie, zajęcie następujących miejsc w określonych dyscyplinach (bez względu na kategorię wiekową):

- * powożenie zaprzęgami jednokonnymi miejsca 1-3,
- * ujeżdżenie miejsca 1-5.

4. Wyniki w sporcie jeździeckim

Zaprzęgi jednokonne

- * ogiery 4-letnie – dwukrotne ukończenie konkursu klasy L na zawodach rangi ogólnopolskiej lub wyższej, bez punktów karnych za przekroczenie normy czasu;
- * ogiery 5-letnie – dwukrotne ukończenie konkursu klasy N na zawodach rangi ogólnopolskiej lub wyższej, bez punktów karnych za przekroczenie normy czasu;
- * ogiery 6-letnie i starsze – dwukrotne ukończenie konkursu co najmniej klasy C na zawodach rangi ogólnopolskiej lub wyższej, bez punktów karnych za przekroczenie normy czasu;
- * zakwalifikowanie się do konkursu finałowego Mistrzostw Świata Młodych Koni.

Ujeżdżenie

- * ogiery 6-letnie i starsze: dwukrotne zajęcie miejsc 1-4 w konkursie co najmniej klasy C na zawodach rangi ogólnopolskiej lub wyższej.

Próby dzielności klaczy rasy śląskiej

Klaczce mogą być poddawane polowej próbie dzielności po ukończeniu 3 roku życia. W przypadku stacjonarnego treningu w Zakładzie Treningowym kwalifikacja następuje w wieku min. 33 miesięcy. Nie ma ograniczeń dotyczących górnej granicy wieku kwalifikowanych klaczy.

1. Stacjonarna próba zaprzęgowa poprzedzona treningiem

Stacjonarnej próbie zaprzęgowej mogą zostać poddane klacze wpisane lub spełniające warunki wpisu do ksiąg stadnych koni rasy śląskiej (GK, WK), jednak w pierwszej kolejności przyjmowane będą klacze wpisane lub spełniające warunki wpisu do księgi głównej klaczy (GK). Klacze powinny być jałowe lub niskożrebne (maksymalnie do 4. miesiąca ciąży włącznie w momencie rozpoczęcia treningu).

Trening stacjonarny oraz dwudniowa próba dzielności dla klaczy jest prowadzona zgodnie z zasadami stacjonarnej próby zaprzęgowej dla ogierów rasy śląskiej. Wyjątkiem są wymagania podczas kwalifikacji – klacze muszą być przyzwyczajone do podawania wszystkich nóg, oprowadzania w rękę oraz lonżowania w obie strony w ogłowie z okularami oraz w uprzęży z podogoniem i podpinką, bez wymogu oprzęgania.

2. Polowa próba zaprzęgowa

W obecności Komisji Oceny powożący z pomocnikiem zaprzęgają klacz do dwuosioowego, lekkiego, ogumionego pojazdu z dyszelkami. W zaprzęgu klacz rusza stępem i na odcinku 200 m jest oceniana przez komisję. Następnie klacz pokonuje kłusem odcinek 200 m, również oceniany przez komisję. W oznaczonym miejscu przed komisją klacz przechodzi do stępa i zatrzymuje się. Po zatrzymaniu należy ruszyć stępem.

Komisja dokonuje oceny klaczy wg tabeli:

Cecha	Maksymalna liczba punktów	Mnożnik	Maksymalny wynik
charakter i zachowanie się	10	x2	20
styl ruszenia, zatrzymanie, nieruchomość	10	x2	20
stęp	10	x3	30
kłus	10	x3	30
RAZEM			100

Klacz zdaje próbę, o ile uzyska co najmniej 60 pkt.

Skala ocen:

- 90 – 100 pkt - ocena wybitna
- 80 – 89 pkt - ocena bardzo dobra
- 70 – 79 pkt - ocena dobra
- 60 – 69 pkt - ocena dostateczna

Klacz, która nie zdała próby dzielności, ma prawo do jej powtórzenia.

3. Polowa próba zaprzęgowa – wersja sportowa

Sportowej polowej próbie zaprzęgowej mogą zostać poddane klacze wpisane lub spełniające warunki wpisu do ksiąg stadnych koni rasy śląskiej (GK, WK), jednak w pierwszej kolejności przyjmowane będą klacze wpisane lub spełniające warunki wpisu do księgi głównej klaczy (GK). Minimalny wiek klaczy kwalifikowanych do próby wynosi 36 miesięcy. Nie ma ograniczeń dotyczących górnej granicy wieku.

Polowa próba zaprzęgowa w wersji sportowej przeprowadzana jest na czworoboku według programu ujeżdżenia MPMK dla koni 4-letnich podczas amatorskich lub towarzyskich zawodów w powożeniu zaprzęgami jednokonnymi. Konkurs ujeżdżenia rozgrywany jest na czworoboku 80x40m lub 100x40m. Próba na czworoboku przeprowadzona jest w pojeździe lekkim, 2-osiowym, o dwóch dyszlach. Pojazd maratonowy jednokonny ze sprawnym hamulcem. Podczas przejazdu zawodnicy mogą mieć przy sobie program ujeżdżenia – program może być czytany.

Klacz może być wielokrotnie w trakcie roku poddawane ocenie w sportowej polowej próbie zaprzęgowej. Właściciel klaczy ma prawo do dokonania wyboru, która z prób przeprowadzonych w danym roku kalendarzowym uznana zostanie za oficjalną. Wyniki tej próby zostaną zaprotokołowane jako oficjalne wyniki próby dzielności. Kolejne starty w amatorskich lub towarzyskich zawodach w powożeniu klaczy, która uzyskała oficjalny wynik sportowej polowej próby zaprzęgowej, nie dają możliwości dokonania weryfikacji wyniku próby. Komisję oceny stanowią osoby, które posiadają przynajmniej III klasę sędziowską w konkurencji powożenia oraz uzyskały zgodę prowadzącego księgę na prowadzenie oceny wartości użytkowej klaczy w polowych próbach dzielności dla koni rasy śląskiej.

Poszczególne elementy wykonywane w trakcie programu ujeżdżenia oceniane są w następującej skali punktowej:

10 pkt. – ocena doskonała	8 pkt. – ocena dobra
9 pkt. – ocena bardzo dobra	7 pkt. – ocena dość dobra

6 pkt. – ocena zadawalajaca
5 pkt. – ocena dostateczna
4 pkt. – ocena niedostateczna
3 pkt. – ocena prawie zła

2 pkt. – ocena zła
1 pkt. – ocena bardzo zła
0 pkt. – ocena ruch niewykonany

Punkty bonifikacyjne naliczane są poprzez odjęcie liczby punktów uzyskanych podczas oceny programu ujeżdżenia od maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania w tym programie (160 pkt).

Przedziały punktowe dla poszczególnych ocen ustala się według zasady:

poniżej 40 pkt. - ocena wybitna
40,1 – 50 pkt. - ocena bardzo dobra
50,1 – 60 pkt. - ocena dobra
60,1 – 70 pkt. - ocena dostateczna
powyżej 70 pkt. - ocena niedostateczna

4. Polowa próba wierzchowa

W obecności Komisji Oceny jeździec przy pomocy maksymalnie jednej osoby siodła klacz i wsiada. Klacz rusza stępem, a następnie w każdym z trzech chodów pokonuje odcinki 200 m, oceniane przez komisję. Komisja ma prawo zażądać wykonania koła w lewo i w prawo we wszystkich chodach. W oznaczonym miejscu przed komisją klacz przechodzi do stępa i zatrzymuje się. Po zatrzymaniu należy ruszyć stępem.

Komisja dokonuje oceny klaczy wg tabeli:

Cecha	Maksymalna liczba punktów	Mnożnik	Maksymalny wynik
charakter i zachowanie się	10	x2	20
styl ruszenia, zatrzymanie, nieruchomość	10	x2	20
stęp	10	x2	20
kłus	10	x2	20
galop	10	x2	20
RAZEM			100

Klacz zdaje próbę, o ile uzyska co najmniej 60 pkt.

Skala ocen:

90 – 100 pkt - ocena wybitna
80 – 89 pkt - ocena bardzo dobra
70 – 79 pkt - ocena dobra
60 – 69 pkt - ocena dostateczna

Klacz, która nie zdała próby dzielności, ma prawo do jej powtórzenia.

Klacz, która nie zdawała stacjonarnej lub polowej próby dzielności, może mieć potwierdzoną wartość użytkową, jeżeli ukończyła jedną z następujących prób w MPMK lub sporcie jeździeckim:

5. Wyniki w Mistrzostwach Polski Młodych Koni

- * ukończenie MPMK w dyscyplinie powożenia zaprzęgami jednokonnymi;
- * uzyskanie kwalifikacji do MPMK w dyscyplinie ujeżdżenia.

6. Wyniki w sporcie jeździeckim

- * zaprzęgi jednokonne – ukończenie zawodów klasy L;
- * ujeżdżenie – otrzymanie 50% maksymalnej liczby punktów w klasie L lub wyższej.

ZAŁĄCZNIK NR 2. ZASADY KATEGORYZACJI OGIERÓW

1. Kategoria C

1.1. Kategorię C uzyskują młode 2,5-letnie ogiery wpisane do księgi głównej ogierów (GO).

2. Kategoria B

2.1. Kategorię B może uzyskać ogier, który:

2.1.1. ukończył co najmniej 5 lat,

2.1.2. uzyskał co najmniej 50 punktów hodowlanych lub

2.1.3. uzyskał co najmniej 20 punktów hodowlanych i ukończył MPMK.

3. Kategoria A

3.1. Kategorię A może uzyskać ogier, który:

3.1.1. ukończył co najmniej 7 lat,

3.1.2. miał kategorię B,

3.1.3. uzyskał co najmniej 200 punktów hodowlanych, w tym 150 punktów za potomstwo wpisane do ksiąg ogierów i klaczy lub

3.1.4. uzyskał co najmniej 100 punktów hodowlanych, w tym 50 punktów za potomstwo wpisane do ksiąg ogierów i klaczy oraz ukończył MŚMK, MP lub MŚ w powożeniu zaprzęgami jednokonnymi lub ujeżdżeniu.

4. Kategoria ELITA

4.1. Kategorię ELITA może uzyskać ogier, który:

4.1.1. uzyskał wybitne osiągnięcia sportowe lub hodowlane .

O powyższym decyduje Komisja Księgi Stadnej.

Tabela punktów hodowlanych za ocenę potomstwa:

* za zidentyfikowane źrebię (sysaka) ocenione na:

– 11 pkt	0,25 pkt
– 12 pkt	0,50 pkt
– 13 pkt	0,75 pkt
– 14 pkt	1,00 pkt
– 15 pkt	1,25 pkt
– 16 pkt	1,50 pkt
– 17 pkt	1,75 pkt
– 18-20 pkt	2,00 pkt

* za klacz wpisaną do księgi głównej klaczy (GK) 8,00 pkt

* za ogiera wpisanego do księgi głównej ogierów (GO) 30,00 pkt

O nadanie ogierowi kategorii A, jego właściciel występuje do Komisji Księgi Stadnej, załączając do wniosku oficjalne dokumenty PZJ, potwierdzające osiągnięcia sportowe. W przypadku wybitnych osiągnięć sportowych Komisja Księgi Stadnej ma prawo odstąpić od powyższych zasad nadawania kategorii ogierom.

ZAŁĄCZNIK NR 3. ZASADY KATEGORYZACJI KLACZY

1. Kategoria C

1.1. Kategorię C uzyskują młode klacze wpisane do ksiąg klaczy (G lub W).

2. Kategoria B

2.1. Kategorię B może uzyskać klacz, która:

2.1.1. ukończyła co najmniej 7 lat,

2.1.2. uzyskała minimum 10 punktów hodowlanych lub

2.1.3. uzyskała minimum 5 punktów hodowlanych oraz zaliczyła stacjonarną próbę dzielności z oceną co najmniej dobrą lub polową próbę dzielności z oceną co najmniej bardzo dobrą.

3. Kategoria A

3.1. Kategorię A może uzyskać klacz, która:

3.1.1. ukończyła co najmniej 10 lat,

3.1.2. miała kategorię B,

3.1.3. uzyskała co najmniej 35 punktów hodowlanych,

3.1.4. zaliczyła stacjonarną próbę dzielności z oceną co najmniej dobrą lub polową próbę dzielności z oceną bardzo dobrą.

4. Kategoria ELITA

4.1. Kategorię ELITA może uzyskać klacz, która;

4.1.1. uzyskała co najmniej 76 punktów hodowlanych lub

4.1.2. uzyskała wybitne osiągnięcia sportowe lub hodowlane.

O powyższym decyduje Komisja Księgi Stadnej.

Tabela punktów hodowlanych za ocenę potomstwa:

* za zidentyfikowane źrebię (sysaka) ocenione na:

– 11 pkt 0,25 pkt

– 12 pkt 0,50 pkt

– 13 pkt	0,75 pkt	
– 14 pkt	1,00 pkt	
– 15 pkt	1,25 pkt	
– 16 pkt	1,50 pkt	
– 17 pkt	1,75 pkt	
– 18-20 pkt	2,00 pkt	
* za klacz wpisaną do księgi głównej klaczy (GK)		8,00 pkt
* za ogiera wpisanego do księgi głównej ogierów (GO)		30,00 pkt

Kategoryzacji dokonuje się na wniosek właściciela klaczy.

ZAŁĄCZNIK NR 4. WSKAŹNIKI LICZBOWE POGŁOWIA KONI HODOWLANYCH

Klacz wpisane do ksiąg (GK i WK)								
Rok	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2015
Księga główna klaczy	857	993	1080	1405	1282	1009	1356	1595
Księga wstępna klaczy	679	779	849	1293	867	464	210	94

Suma liczby klaczy starszych wpisanych w poprzednich latach do ksiąg: głównej i wstępnej, poddanych przeglądowi w danym roku (żrebne, wyżrebione, jałowe) oraz liczby klaczy wpisanych w danym roku do ksiąg: głównej i wstępnej (żrebne lub wyżrebione)

Ogier wpisane do księgi głównej ogierów (GO)								
Rok	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2015
Księga główna ogierów	287	368	396	490	366	240	181	190

Suma liczby ogierów starszych wpisanych w poprzednich latach do księgi głównej, poddanych przeglądowi w danym roku oraz liczby ogierów wpisanych w danym roku do księgi głównej

Klacz młode wpisane do ksiąg (GK i WK)										
Rok	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2018
Księga główna klaczy	115	124	123	171	188	163	151	274	288	321
Księga wstępna klaczy	90	49	61	32	37	16	17	14*	11	12

Liczba klaczy wpisanych w danym roku do ksiąg: głównej i wstępnej (żrebne lub wyżrebione)

Ogier młode wpisane do księgi głównej ogierów (GO)										
Rok	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2018
Księga główna ogierów	53	33	21	34	32	19	21	13	21	23

Liczba ogierów wpisanych w danym roku do księgi głównej

Opisane klaczki spełniające warunki wpisu do ksiąg (GK i WK)										
Rok	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2018
Księga główna klaczy	254	224	198	308	389	388	402	435	495	600
Księga wstępna klaczy	251	182	198	345	408	249	162	15*	9	12

Liczba źrebiąt-klaczek spełniających warunki wpisu do księgi głównej, zidentyfikowanych w danym roku

Opisane ogierki spełniające warunki wpisu do księgi głównej ogierów (GO)										
Rok	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2018
Księga główna ogierów	149	177	166	232	332	345	325	394	506	603

Liczba źrebiąt-ogierków spełniających warunki wpisu do księgi głównej, zidentyfikowanych w danym roku

* - od 2014 r. zlikwidowano możliwość wpisu do księgi wstępnej klaczek pochodzących od matek bez udokumentowanego pochodzenia

ZAŁĄCZNIK NR 5. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM POLSKI ZWIĄZEK HODOWCÓW KONI ZLECA WYKONYWANIE CZYNNOŚCI TECHNICZNYCH ODNOSZĄCYCH SIĘ DO ZARZĄDZANIA PROGRAMEM HODOWLANYM KONI RASY ŚLĄSKIEJ

1. Okręgowe / wojewódzkie związki hodowców koni

1.1. Dane adresowe:

Wojewódzki Związek Hodowców Koni w Białymstoku
15-094 Białystok,
ul. M. Curie-Skłodowskiej 3 pok. 99

Kujawsko-Pomorski Związek Hodowców Koni
85-090 Bydgoszcz,
al. Powstańców Wielkopolskich 10 pok.43

Związek Hodowców Koni Wielkopolskich
62-200 Gniezno,
ul. Kłeckoska 14

Śląsko-Opolski Związek Hodowców Koni
40-172 Katowice,
ul. Grabowa 1A

Staropolski Związek Hodowców Koni w Kielcach
25-329 Kielce,
ul. Sandomierska 196

Małopolski Związek Hodowców Koni
30-867 Kraków,
ul. Konrada Wallenroda 59/104

Lubelski Związek Hodowców Koni
20-209 Lublin,
ul. Mełgiewska 7/9 bl.

Okręgowy Związek Hodowców Koni w Łodzi
90-117 Łódź,
ul. Narutowicza 7/9

Pomorski Związek Hodowców Koni
82-200 Malbork,
al. Wojska Polskiego 91

Warmińsko-Mazurski Związek Hodowców Koni
10-044 Olsztyn,
ul. Niepodległości 53/55 p.309

Okręgowy Związek Hodowców Koni w Rzeszowie
35-959 Rzeszów,
ul. Fredry 4

Zachodniopomorski Związek Hodowców Koni
70-772 Szczecin,
ul. Bagienna 36C

Wojewódzki Związek Hodowców Koni w Warszawie
05-270 Marki,
ul. Zagłoby 49

Wojewódzki Związek Hodowców Koni w Warszawie – Oddział Radom
26-600 Radom,
ul. Wernera 33/37, pok. 210

Dolnośląski Związek Hodowców Koni
51-642 Wrocław,
ul. Olszewskiego 7

Związek Hodowców Koni Ziemi Lubuskiej
65-520 Zielona Góra,
ul. Ptasia 2

1.2. Czynności zlecane:

- a. ocena wartości użytkowej koni, w tym przeprowadzanie polowych prób użytkowości klaczy,
- b. kwalifikacja oraz wpis koni do ksiąg,
- c. wprowadzanie do systemu informatycznego prowadzącego księgę danych dot. oceny wartości użytkowej i wpisu koni hodowlanych,
- d. przyznawanie kategorii klaczom,
- e. wydawanie świadectw zootechnicznych.

2. Laboratoria badań markerów genetycznych

2.1. Dane adresowe:

Laboratorium Genetyki Molekularnej

Instytut Zootechniki PIB

32-083 Balice, ul. Krakowska 1

Laboratorium Badań Markerów Genetycznych u Koni

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

60-637 Poznań, ul. Wołyńska 33

2.2. Czynności zlecane:

- a. kontrola pochodzenia koni wpisywanych do księgi ogierów i klaczy.

3. Zakłady treningowe

3.1. Dane adresowe:

Zakład Treningowy „KLIKOWA”

Fundacja Klikowska Ostoja Polskich Koni

33-102 Tarnów, ul. Klikowska 304

Zakład Treningowy „KSIĄŻ”

Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim sp. z o.o.

Zakład Stado Ogierów Książ
58-306 Wałbrzych, ul. Jeździecka 3

3.2. Czynności zlecane:

- a. prowadzenie treningu stacjonarnego przygotowującego do oceny wartości użytkowej,
- b. ocena określonych cech ogierów i klaczy w celu oceny ich wartości użytkowej po takim treningu.

4. Podmioty upoważnione do wydawania świadectw zootechnicznych

4.1. Centra pozyskiwania nasienia:

- a. Stado Ogierów „Białka” Sp. z o.o., Białka, 22-300 Krasnystaw;

4.2. Centra przechowywania nasienia:

- a. Kim-Konsult Izabela Mizera, 58-521 Jeżów Sudecki, ul. Kasztanowa 10,
- b. Instytut Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy, ul. Sarego 2, 31-047 Kraków, ul. Krakowska 1, działka 427/37, 31-083 Balice k/ Krakowa.

5. Podmioty upoważnione do wykonywania badań antydopingowych

5.1. Dane adresowe:

Polskie Laboratorium Antydopingowe

ul. Trylogii 2/16

01-982 Warszawa

ZAŁĄCZNIK NR 6. PRZEPISY ANTYDOPINGOWE KONI ZGŁASZANYCH I UCZESTNICZĄCYCH W STACJONARNYCH/POLOWYCH PRÓBACH DZIELNOŚCI OGIERÓW I KLACZY ORAZ CZEMPIONATACH I WYSTAWACH HODOWLANYCH ORGANIZOWANYCH/WSPÓŁORGANIZOWANYCH PRZEZ POLSKI ZWIĄZEK HODOWCÓW KONI

(zwanymi dalej imprezami PZHK)

Wstęp

Przepisy Antydopingowe dla koni zgłaszanych i uczestniczących w imprezach PZHK regulują zasady, na jakich odbywa się ich kwalifikacja i uczestnictwo w imprezach PZHK. Mają na celu zapobieganie jakimkolwiek próbom zmiany wydolności konia lub maskowania problemu zdrowotnego konia poprzez podanie mu niedozwolonych substancji. Każdy uczestnik zaangażowany w przygotowanie koni do imprez PZHK i ich udziału w imprezach PZHK (właściciele koni, trenerzy, jeźdźcy, osoby zajmujące się końmi) przyjmują te przepisy jako warunek udziału w imprezach PZHK.

Standardy zawarte w tych przepisach reprezentują jednomyślność szerokiego spektrum wszystkich partnerów zainteresowanych dobrostanem koni.

Kontrola antydopingowa na imprezach PZHK, jest realizowana na zlecenie PZHK, a osobą odpowiedzialną za jej nadzór i wykonanie jest wyłącznie dyrektor biura PZHK, który zleca przeprowadzenie prób oraz jest wyłącznym odbiorcą wyników prób laboratoryjnych, na podstawie których wszczyna dalszą procedurę.

Zakres działania

Niniejsze przepisy stosuje się do kontroli antydopingowej podczas prób dzielności klaczy i ogierów oraz czempionatów i wystaw hodowlanych organizowanych i współorganizowanych przez PZHK. Przepisy stosuje się łącznie z regulaminami prowadzenia imprez PZHK. Niniejsze przepisy antydopingowe stosuje się do każdego uczestnika zaangażowanego w przygotowanie koni do imprez PZHK (właściciele koni, trenerzy, jeźdźcy, osoby zajmujące się końmi).

Definicje

Dodatni wynik analizy - raport z laboratorium, który stwierdza obecność w próbce jednej lub więcej substancji zakazanych dla koni (włączając zwiększony poziom substancji endogennych).

Dyskwalifikacja - następstwo naruszenia przepisów kontroli antydopingowej, w rezultacie czego wszystkie wyniki osiągnięte przez konia podczas danej imprezy PZHK zostają unieważnione, a także wyciągane są wszelkie konsekwencje, w tym odebranie uzyskanych nagród.

FEI - Międzynarodowa Federacja Jeździecka

Kontrola Antydopingowa - proces włączający pobieranie prób, analizy laboratoryjne, zarządzanie wynikami mające na celu zapobieganie każdej próbie zmiany wydolności konia lub maskowania problemu zdrowotnego poprzez zastosowanie lub aplikowanie substancji zakazanej do organizmu konia.

Lista substancji zakazanych dla koni - lista określająca substancje zakazane dla koni publikowana przez FEI.

Próba - każdy materiał biologiczny lub innego rodzaju pobrany w celach kontroli antydopingowej.

Substancja zakazana - każda substancja opisana jako zakazana w liście substancji zakazanych dla koni włączając jej metabolity i markery. Marker to związek, grupa związków lub parametrów biologicznych wskazująca na użycie substancji zakazanych dla koni w pobranej próbce. Metabolit to każda substancja wytworzona na drodze procesu biotransformacji.

Użycie - podanie, wchłonięcie, wstrzyknięcie lub konsumpcja w jakikolwiek sposób każdej substancji zakazanej.

Artykuł I. Naruszenie przepisów antydopingowych

Naruszenie przepisów antydopingowych jest zdefiniowane jako naruszenie jednego lub więcej przepisów antydopingowych zawartych w Artykułach 1.1 do 1.3 niniejszych przepisów.

1.1. Naruszenie przepisów antydopingowych stanowi obecność substancji zakazanej w próbce pobranej od konia. Lista substancji zakazanych dla koni publikowana jest przez Międzynarodową Federację Jeździecką (FEI).

Naruszeniem przepisów jest również zastosowanie substancji niedozwolonych u konia lub asystowanie, pomoc, zachęcanie, ukrywanie lub innego rodzaju utrudniania kontroli,

1.1.1. Obowiązkiem każdej osoby odpowiedzialnej za konia jest zapewnienie by podczas imprez PZHK w organizmie konia nie było substancji zakazanych. Właściciel konia ponosi konsekwencje za obecność jakiegokolwiek substancji zakazanej w próbce pobranej od jego konia. W związku z powyższym, nie jest konieczne wykazanie zaniedbania lub celowego, świadomego użycia niedozwolonej substancji przez

właściciela lub inną osobę w celu stwierdzenia naruszenia przepisów antydopingowych zgodnie z art. 1.1,

1.1.2. Wyłączając te substancje, których próg ilościowy jest szczegółowo określony w liście substancji zakazanych dla koni, wykrycie obecności każdej ilości jakiegokolwiek substancji zakazanej w próbce pobranej od konia będzie uznane za naruszenie przepisów,

1.2. Użycie substancji zakazanej dla koni

Dla stwierdzenia naruszenia przepisów wystarczające jest, iż nastąpiło użycie substancji zakazanej dla koni. Nie jest istotne czy użycie substancji zakazanej faktycznie wpłynęło na wydolność konia.

1.3. Odmowa lub niepoddanie się pobraniu próbek po wezwaniu, lub innego rodzaju uchylanie się od tej czynności, będzie skutkowało dyskwalifikacją konia z imprezy PZHK.

Artykuł 2. Lista substancji zakazanych dla koni

2.1. Lista substancji zakazanych dla koni

Lista substancji zakazanych dla koni jest publikowana i rewidowana przez FEI. Publikacja tej listy na stronie internetowej FEI (www.fei.org) jest uznana za wystarczającą do tego celu. PZHK przyjmuje tę listę w oryginale. Lista substancji zakazanych dla koni, wchodzi w życie w dniu podanym przez FEI przy okazji publikacji listy na stronie internetowej FEI. PZHK przyjmuje ten termin za FEI.

2.2. Leczenie

Właściciel konia, u którego udokumentowano stan zdrowia wymagający stosowania leczenia z użyciem substancji zakazanej lub którego stan zdrowia wymaga leczenia, ma obowiązek w każdym przypadku przed imprezą PZHK, złożyć zgłoszenie leczenia tego konia (opisane w Karcie Zdrowia Konia) i uzyskać przed udziałem w imprezie PZHK zgodę przewodniczącego Komisji Oceny i lekarza weterynarii na udział w imprezie PZHK.

W przypadku koni wymagających stosowania leczenia w trakcie trwania imprezy PZHK, należy uzyskać zgodę na podjęcie leczenia, w formie pisemnego zgłoszenia przez lekarza weterynarii do przewodniczącego Komisji Oceny, który na podstawie zakresu leczenia i planowanych do zastosowania środków leczniczych podejmie decyzję czy dany koń pozostanie lub zostanie usunięty z dalszej oceny, rozumianej jako okres od przystąpienia konia do pierwszej konkurencji, aż do ogłoszenia wyników końcowych.

Artykuł 3. Pobieranie prób do badań antydopingowych

3.1. Kontrola antydopingowa

Kontrola antydopingowa polega na pobraniu krwi, wydaliny lub wydzieliny z organizmu konia oraz na przeprowadzeniu badań laboratoryjnych pobranego materiału w laboratorium wskazanym przez PZHK. Przed przystąpieniem do pobrania krwi, wydaliny lub wydzieliny osoba pobierająca próbę potwierdza tożsamość konia odczytując nr transpondera oraz na podstawie pozostałych danych identyfikacyjnych zawartych w dokumencie identyfikacyjnym.

3.2. Okres pobierania próbek

W przypadku imprez PZHK próby do badań antydopingowych mogą być pobierane od każdego konia od momentu oficjalnego zakwalifikowania konia (do udziału w imprezie lub do treningu poprzedzającego imprezę PZHK) do upływu 1/2 godziny po oficjalnym ogłoszeniu wyników imprezy PZHK.

3.3. Odpowiedzialność za pobieranie prób do badań antydopingowych

Pobieranie prób (krwi, wydaliny lub wydzieliny) do badań antydopingowych podczas imprez PZHK może być przeprowadzane wyłącznie przez lekarzy weterynarii z listy lekarzy PZJ lub FEI posiadających uprawnienia do pobierania prób dla tych organizacji, wyznaczonych do tego zadania przez PZHK.

3.4. Wybór koni do pobierania prób do badań antydopingowych

Liczbę koni wyznaczonych do badania antydopingowego określa przewodniczący Komisji Oceny. O wyznaczeniu danego konia do badań antydopingowych decyduje przewodniczący Komisji Oceny w porozumieniu z testującym lekarzem weterynarii: z własnej inicjatywy, ze wskazania innego członka Komisji Oceny, na wniosek dyżurnego lekarza weterynarii, na wniosek dyrektora biura PZHK. Wymienione wnioski są przekazywane lekarzowi weterynarii wyznaczonemu do pobierania prób. Koń może być wskazany do badania antydopingowego również metodą losowania. Dopuszcza się wielokrotne pobieranie próby od danego konia na tej samej imprezie.

3.5. Informowanie i doprowadzenie konia do próby

Przewodniczący Komisji Oceny lub z jego upoważnienia testujący lekarz weterynarii osobiście informuje właściciela lub opiekuna konia/prezentera o wyznaczeniu konia do badania antydopingowego.

Po informacji o wyznaczeniu konia do badania właściciel lub osoba przez niego upoważniona powinna niezwłocznie doprowadzić konia do miejsca pobierania próby. Po

poinformowaniu właściciela, a przed przeprowadzeniem próby, koń ma prawo do zabiegów pielęgnacyjnych stosownych do odbytego wysiłku, ale bez prawa umieszczania we własnym boksie.

Artykuł 4. Analiza próbek

4.1. Wybór laboratorium

PZHK przekazuje próby do analizy tylko do laboratoriów spełniających standardy FEI.

Wybór laboratorium może być dokonany jedynie przez PZHK.

Artykuł 5. Procedura postępowania z wynikami badań

- 5.1. Lekarz wyznaczony do pobrania prób osobiście przekazuje zestawy z próbkami do wyznaczonego laboratorium.
- 5.2. Laboratorium przeprowadza analizę otrzymanych prób „A”.
- 5.3. W przypadku ujemnego wyniku próby „A” dyrektor biura PZHK powiadamia o wyniku osobę odpowiedzialną za konia oraz przekazuje do laboratorium decyzję o zniszczeniu próby „B” i kończy postępowanie.
- 5.4. W przypadku dodatniego wyniku analizy próby „A” dyrektor biura PZHK informuje właściciela konia o dodatnim wyniku analizy próby „A” oraz o prawie do żądania przeprowadzenia analizy próby „B”;
- 5.5. Analizę próby „B” przeprowadza się na żądanie właściciela konia przedłożone dyrektorowi biura PZHK w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o dodatnim wyniku analizy próby „A”.
- 5.6. Analizę próby „B” przeprowadza się na koszt osoby odpowiedzialnej za konia.
- 5.7. Ujemny wynik próby „B” zamyka postępowanie. PZHK zwraca właścicielowi konia koszt wykonania badania laboratoryjnego próby „B”.
- 5.8. W przypadku dodatniego wyniku analizy próby „B” dyrektor biura PZHK przekazuje przewodniczącemu Komisji Oceny dokumentację przeprowadzonych badań antydopingowych.
- 5.9. Właściciel konia, który naruszył przepisy antydopingowe, zobowiązany jest do pokrycia poniesionych przez PZHK kosztów związanych z pobraniem i badaniem próby „A” oraz kosztów związanych z prowadzeniem postępowania, na podstawie faktury wystawionej przez PZHK.

- 5.10. Wyniki wszystkich analiz Laboratorium przekazuje wyłącznie do PZHK na ręce dyrektora biura PZHK w formie raportu, podpisanego przez odpowiedzialnego przedstawiciela laboratorium. Wszelka komunikacja pomiędzy laboratorium, a PZHK powinna przebiegać w taki sposób, aby wyniki pozostały utajnione.
- 5.11. Czynności, o których mowa w art. 5 mają charakter poufny.

Artykuł 6. Kary za naruszenia przepisów antydopingowych

6.1. Automatyczna dyskwalifikacja wyników indywidualnych.

Dodatni wynik analizy próby A lub A i B prowadzi do automatycznej dyskwalifikacji wszystkich wyników konia uzyskanych w danej imprezie PZHK, w połączeniu ze wszystkimi konsekwencjami, włączając odebranie uzyskanych nagród.

6.2. Kary pozostałe

Pozostałe kary możliwe do zastosowania w stosunku do właściciela konia określa Katalog kar.

6.3. Wymiar zastosowania kary

Wymiar zastosowania kary określany jest przez Komisję Księgi Stadnej na wniosek dyrektora biura PZHK i podawany do publicznej wiadomości po uprawomocnieniu stosownej decyzji Komisji Księgi Stadnej. Decyzja uprawomocnia się po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w pkt. 6.5.1. lub następnego dnia po wydaniu przez Zarząd PZHK decyzji, o której mowa w pkt.6.5.2.

6.4. Katalog kar

6.4.1. W przypadku naruszenia przepisów antydopingowych, zakaz udziału w imprezach PZHK i związków sfederowanych w PZHK (z wyjątkiem obowiązkowych prób użytkowości przewidzianych w programie hodowlanym) dla wszystkich koni należących do właściciela zdyskwalifikowanego konia wynosić będzie:

* za pierwsze naruszenie przepisów antydopingowych do jednego roku,

* za drugie naruszenie przepisów antydopingowych w ciągu pięciu lat od powiadomienia o pierwszym naruszeniu, do dwóch lat.

6.4.2. W obu ww. przypadkach właściciel konia będący członkiem związku sfederowanego w PZHK, nie może korzystać z funduszu hodowlanego PZHK i funduszy związków sfederowanych w PZHK w okresie wykluczenia z imprez, o czym mowa w pkt. 6.4.1.

- 6.4.3. W przypadku drugiego naruszenia przepisów antydopingowych PZHK wnioskuje do związku sfederowanego w PZHK, którego członkiem jest właściciel konia, o wykluczenie go z członkostwa w związku oraz zakazuje dożywotnio korzystania z funduszu hodowlanego PZHK.
- 6.5. Odwołanie od nałożonej kary
 - 6.5.1. O nałożonej karze zainteresowany zostaje powiadomiony przez Komisję Księgi Stadnej w formie pisemnej lub mailowej. Ukarany ma prawo w ciągu 2 tygodni od otrzymania decyzji o ukaraniu, złożyć odwołanie od nałożonej kary w formie pisemnej do Zarządu PZHK.
 - 6.5.2. Zarząd PZHK rozpatruje sprawę na najbliższym posiedzeniu. O swojej decyzji powiadamia zainteresowanego w formie pisemnej lub mailowej.
 - 6.5.3. Decyzja Zarządu PZHK jest ostateczna.

Artykuł 7. Zmiany przepisów antydopingowych

- 7.1. PZHK może wprowadzać zmiany do niniejszych przepisów w zgodzie ze zmianami wprowadzonymi do przepisów EADMC.